
Evaluatie BTW-compensatiefonds

Nacalculatie omvang en verdeling uitname gemeente- en provinciefonds inclusief nettering specifieke uitkeringen

583005 - 034

Eindrapport

Cebeon, juni 2007

I Inhoudsopgave

Voorwoord.....

Deel I. Nacalculatie omvang uitname gemeente- en provinciefonds (product 1).....

Deel II. Nettering specifieke uitkeringen (product 3).....

Deel III. Nacalculatie verdeling uitname gemeente- en provinciefonds inclusief nettering
specifieke uitkeringen (product 2/3)

V Voorwoord

achtergrond

Per 1 januari 2003 is het BTW-compensatiefonds (BCF) voor gemeenten, provincies en kaderwetgebieden ingevoerd om een aantal verstoringen die de BTW-wetgeving tot gevolg heeft, te elimineren. Het fonds is voornamelijk ingevoerd om de BTW-verstoring bij de keuze voor zelf doen of uitbesteden weg te nemen.¹ Tevens wordt hiermee de aantrekkingskracht van BTW ontwijkende constructies weggenomen. Ten slotte wordt de verstoring van de BTW bij onderlinge uitwisseling van personeel door lagere overheden weggenomen.

Uit het BCF krijgen gemeenten, provincies en kaderwetgebieden in beginsel de BTW gecompenseerd die zij hebben betaald in het kader van het uitvoeren van overheidsactiviteiten. De BTW die wordt betaald in het kader van belaste of vrijgestelde ondernemersactiviteiten komt niet voor compensatie in aanmerking. Bij deze algemene afbakening geldt een aantal uitzonderingen zoals de BTW die betrekking heeft op het verstrekken van onderwijs² en de BTW die samenhangt met de aankoop van goederen en diensten voor derden.³

Aangezien gemeenten, provincies en kaderwetgebieden vóór de invoering van het BCF niet over een inzichtelijke administratie beschikten van de relevante BTW-component binnen hun uitgaven, is voorafgaand aan de introductie van het BCF op voorcalculatorische basis een globale raming hiervan gemaakt.⁴ Dit betreft een indirecte benadering (via economische categorieën op relevante rekeningfuncties) voor het jaar 1997.⁵ Deze indicatie is vervolgens via een globale methode van actualiseren vertaald naar het jaar van invoering van het BCF (2003). Tezamen met een aantal overige bronnen vormen deze uit gemeente- en provinciefonds genomen bedragen de voeding van het BCF. Gemeenten, provincies en kaderwetgebieden kunnen vervolgens de relevante BTW die feitelijk door hen is betaald weer declareren bij het BCF.

In verband met de globale wijze waarop de voorcalculatorische uitnames uit gemeente- en provinciefonds zijn bepaald, is bij de instelling van het BCF aan de Tweede Kamer toegezegd dat na de feitelijke invoering van het BCF deze voorcalculatorische uitnames zouden worden nagecalculeerd.

onderzoeksvragen

De nacalculatie maakt deel uit van het onderzoek Evaluatie BTW-compensatiefonds dat Cebeon heeft uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Financiën. Binnen dit onderzoek zijn de volgende producten onderscheiden:

- product 1: de nacalculatie van de omvang van de uitname uit het gemeente- en provinciefonds. Hierbij gaat het om het inzichtelijk maken van het deel van de totale BTW-declaraties bij het BCF dat relevant is voor de uitnames uit het gemeente- en provinciefonds. Daartoe zijn de declaraties ten laste van andere voedingsbronnen (BTW-gemeenschapsvoorzieningen, BTW-openbaar vervoer en BTW-samenwerkingsverbanden) afgezonderd;

-
1. Bij uitbesteden moeten overheden doorgaans meer BTW betalen dan bij het zelf uitvoeren van de betreffende taak. Doordat met de invoering van het BCF de door overheden betaalde BTW kan worden gedeclareerd, is de BTW niet meer van invloed op de uiteindelijke kosten en kan de keuze tussen zelf doen of uitbesteden dus worden gebaseerd op een afweging van nettokosten (exclusief BTW) die met het (laten) uitvoeren van de betreffende taak gemoeid zijn.
 2. Gemeentelijke onderwijsuitgaven die zijn toe te rekenen aan het onderwijsbeleid komen wel voor compensatie in aanmerking.
 3. Zoals bijvoorbeeld de aankoop van computers voor een buurthuis.
 4. In dit verband wordt verwezen naar de volgende rapportages: *Bepaling uitneemformules gemeente- en provinciefonds in verband met introductie BTW-compensatiefonds*, Cebeon, 22 februari 2001 en *Actualisering uitneemformules in verband met introductie BTW-compensatiefonds*, Cebeon, 25 april 2002.
 5. Deels op basis van eigen opgaven, met name van provincies en van een steekproef van grotere gemeenten.

- product 2: de nacalculatie van de verdeling van de uitnames uit het gemeente- en provinciefonds. Behalve het nacalculeren van de totale omvang van de uitnamebedragen, is ook de verdeling van deze uitnames over gemeenten c.q. provincies geactualiseerd. Daarbij is tevens rekening te worden gehouden met product 3;
- product 3: het netteren van specifieke uitkeringen aan gemeenten, provincies en kaderwetgebieden. In de voorcalculatorische uitname uit het gemeente- en provinciefonds is de BTW-component van destijds bestaande (voor 2004 ingevoerde) specifieke uitkeringen betrokken. Nieuwe (na 2004 ingevoerde) specifieke uitkeringen worden sindsdien netto verstrekt. Het onderscheid tussen bestaande en nieuwe specifieke uitkeringen leidt tot een aantal problemen voor gemeenten en provincies. Deze problemen liggen voornamelijk in de sfeer van verantwoording aan departementen en complicaties bij wijzigingen in specifieke uitkeringen (zo zou bijvoorbeeld bij elke wijziging in de omvang van een specifieke uitkering de relevante BTW-component dienen te worden nagecalculeerd). Om deze problematiek te ondervangen is besloten om in één keer alle specifieke uitkeringen aan gemeenten en provincies te ontdoen van de relevante BTW-component (netteren). Daartoe zijn de relevante BTW-bedragen van de bruto specifieke uitkeringen in kaart gebracht, zodat deze bij het nacalculeren van de omvang en verdeling van het gemeente- en provinciefonds konden worden meegenomen (dit betekent dat deze met specifieke uitkeringen samenhangende BTW-bedragen niet meer worden uitgenomen uit het gemeente- en provinciefonds);
- product 4: het in kaart brengen van de omvang en verdeling van niet-compensabele BTW met betrekking tot niet-ondernemerstaken. Dit product heeft een inventariserend en ondersteunend karakter gehad om nadere afwegingen mogelijk te maken ten aanzien van huidige uitzonderingen binnen het BCF.

begeleiding onderzoek

Het onderzoek is begeleid door een commissie met daarin vertegenwoordigers van:

- het ministerie van Financiën: Hans Monnickendam (voorzitter), Remko ter Weijden, Johan van der Wal (Secretaris);
- de Belastingdienst: Leen Lengkeek, Jacques van der Voort;
- het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties: Hessel Boerboom, Rob de Neef;
- de Vereniging van Nederlandse Gemeenten: Ton Jacobs, Canan Keulemans-Hepözdil;
- de gemeente Amsterdam: Freek Verbakel;
- de gemeente Eindhoven: Rian Hilhorst;
- de gemeente Capelle aan den IJssel: Rinze Tuinier;
- het Interprovinciaal Overleg: Wim Epker;
- de provincie Groningen: Casper Jongma.

De inbreng van de begeleidingscommissie heeft in belangrijke mate bijgedragen aan de kwaliteit van het onderzoek.

bundeling onderzoeksrapporten

In deze bundel zijn de deelrapportages over de verschillende onderzoeksproducten verzameld. De onderzoekswerkzaamheden hebben plaatsgevonden in de periode zomer 2005 tot voorjaar 2007. In deze periode is een aantal deelrapporten verschenen:

- de tussenrapportage over product 1 (nacalculatie totale omvang uitnames) is verschenen in maart 2006;
- een tussentijds rapport over de omvang van de BTW per specifieke uitkering (input voor product 2/3) is verschenen in december 2006;
- de rapportage over de uitkomsten van producten 2 (nacalculatie verdeling uitnames) en product 3 (nettering specifieke uitkeringen) is verschenen in mei 2007.

Over product 4 is niet afzonderlijk gerapporteerd, maar zijn de bevindingen aan de opdrachtgever ter beschikking gesteld. Deze zijn ter ondersteuning gebruikt bij het invullen c.q. afwegen van varianten in het kader van het verminderen van de administratieve lasten.

Over de uitkomsten van de deelrapporten heeft tussentijds – bestuurlijk – overleg heeft plaatsgevonden met de VNG en IPO. De uitkomsten van het bestuurlijk akkoord van april 2006 over de resultaten van product 1 zijn neergeslagen in de mei/junicirculaires voor het gemeente- en provinciefonds van 2006. In het bestuurlijk akkoord van september 2006 zijn onder andere afspraken gemaakt in het kader van het verminderen van de administratieve lasten. De uitkomsten van het bestuurlijk akkoord van mei 2007 over de resultaten van de producten 2/3 worden meegenomen in de junicirculaires voor het gemeente- en provinciefonds van 2007.

inhoud van deze bundel

Op verzoek van de opdrachtgever zijn de eerder verschenen deelrapportages gebundeld. De indeling van deze bundel is als volgt:

- deel I: uitkomsten nacalculatie omvang uitname gemeente- en provinciefonds (product 1);
- deel II: uitkomsten nettering specifieke uitkeringen (product 3);
- deel III: uitkomsten nacalculatie verdeling uitname gemeente- en provinciefonds inclusief nettering specifieke uitkeringen (product 2/3).

Deel I.

**Nacalculatie omvang uitname gemeente- en provinciefonds
(product 1)**

Evaluatie BTW-compensatiefonds

product 1: nacalculatie omvang uitname gemeente- en provinciefonds

583005 - 016

Tussenrapport

Cebeon, 30 maart 2006

I Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Toelichting gehanteerde werkwijze	9
2.1	Inleiding	9
2.2	Vorbereiding	9
2.3	Gebruikte basisgegevens.....	10
2.4	Bepaling relevante deel feitelijk gedeclareerde BTW provincies	12
2.5	Bepaling relevante deel feitelijk gedeclareerde BTW gemeenten en kaderwetgebieden.....	12
2.6	Berekening voorcalculatorische omvang uitname gemeente- en provinciefonds	14
3	Uitkomsten provinciefonds.....	15
3.1	Uitkomsten provinciefonds 2003	15
3.2	Uitkomsten provinciefonds 2004.....	16
4	Uitkomsten gemeentefonds.....	19
4.1	Uitkomsten gemeentefonds 2003.....	19
4.2	Uitkomsten gemeentefonds 2004.....	20
4.3	Beschouwing.....	21
5	Relatie met vervolgtraject.....	23

1 Inleiding

achtergrond

Per 1 januari 2003 is het BTW-compensatiefonds (BCF) voor gemeenten, provincies en kaderwetgebieden ingevoerd om een aantal verstoringen die de BTW-wetgeving tot gevolg heeft te elimineren. Het fonds is voornamelijk ingevoerd om de BTW-verstoring bij de keuze voor zelf doen of uitbesteden weg te nemen. Hiermee ontstaat er op dit vlak voor private en publiekrechtelijke instellingen een level-playing-field. Tevens wordt hiermee de aantrekkingskracht van BTW ontwijkende constructies weggenomen. Tenslotte wordt de verstoring van de BTW bij onderlinge uitwisseling van personeel door lagere overheden weggenomen.

Uit het BCF krijgen gemeenten, provincies en kaderwetgebieden in beginsel de BTW gecompenseerd die zij hebben betaald in het kader van het uitvoeren van overheidsactiviteiten. De BTW die wordt betaald in het kader van belaste of vrijgestelde ondernemersactiviteiten komt niet voor compensatie in aanmerking. Bij deze algemene afbakening geldt een aantal uitzonderingen zoals de BTW die betrekking heeft op het verstrekken van onderwijs¹ en de BTW die samenhangt met de aankoop van goederen en diensten voor derden².

Aangezien gemeenten, provincies en kaderwetgebieden vóór de invoering van het BCF niet over een inzichtelijke administratie beschikten van de relevante BTW-component binnen hun uitgaven, is voorafgaand aan de introductie van het BCF op voorcalculatorische basis een globale raming hiervan gemaakt.³ Dit betreft een indirecte benadering (via economische categorieën op relevante rekeningfuncties) voor het jaar 1997.⁴ Deze indicatie is vervolgens via een globale methode van actualiseren vertaald naar het jaar van invoering van het BCF (2003). Tezamen met een aantal overige bronnen vormen deze uit gemeente- en provinciefonds genomen bedragen de voeding van het BCF. Gemeenten, provincies en kaderwetgebieden kunnen vervolgens de door hen feitelijk betaalde BTW weer declareren bij het BCF.

In verband met de globale wijze van bepaling van de uitname, is bij de instelling van het BCF bepaald dat na de feitelijke invoering van het BCF de op voorcalculatorische basis bepaalde uitname uit gemeente- en provinciefonds zouden worden nagecalculeerd. Aanvankelijk was de gedachte om de nacalculatie alleen te baseren op het invoeringsjaar (2003). Aangezien op voorhand (ook bij gemeenten) de verwachting bestond dat het invoeringsjaar wellicht een incidentele piek in de BTW-declaraties te zien zou geven⁵, is destijds besloten ook het jaar 2004 bij het onderzoek ten behoeve van de nacalculatie te betrekken.

De nacalculatie maakt deel uit van het onderzoek Evaluatie BTW-compensatiefonds dat Cebeon uitvoert in opdracht van het ministerie van Financiën. Binnen dit onderzoek worden de volgende producten onderscheiden:

- product 1: de nacalculatie van de omvang van de uitname uit gemeente- en provinciefonds;
- product 2: de nacalculatie van de verdeling van de uitname uit gemeente- en provinciefonds;
- product 3: het netteren van specifieke uitkeringen aan gemeenten, provincies en kaderwetgebieden;
- product 4: het in kaart brengen van de omvang en de verdeling van niet-compensabele BTW met betrekking tot niet-ondernemerstaken.

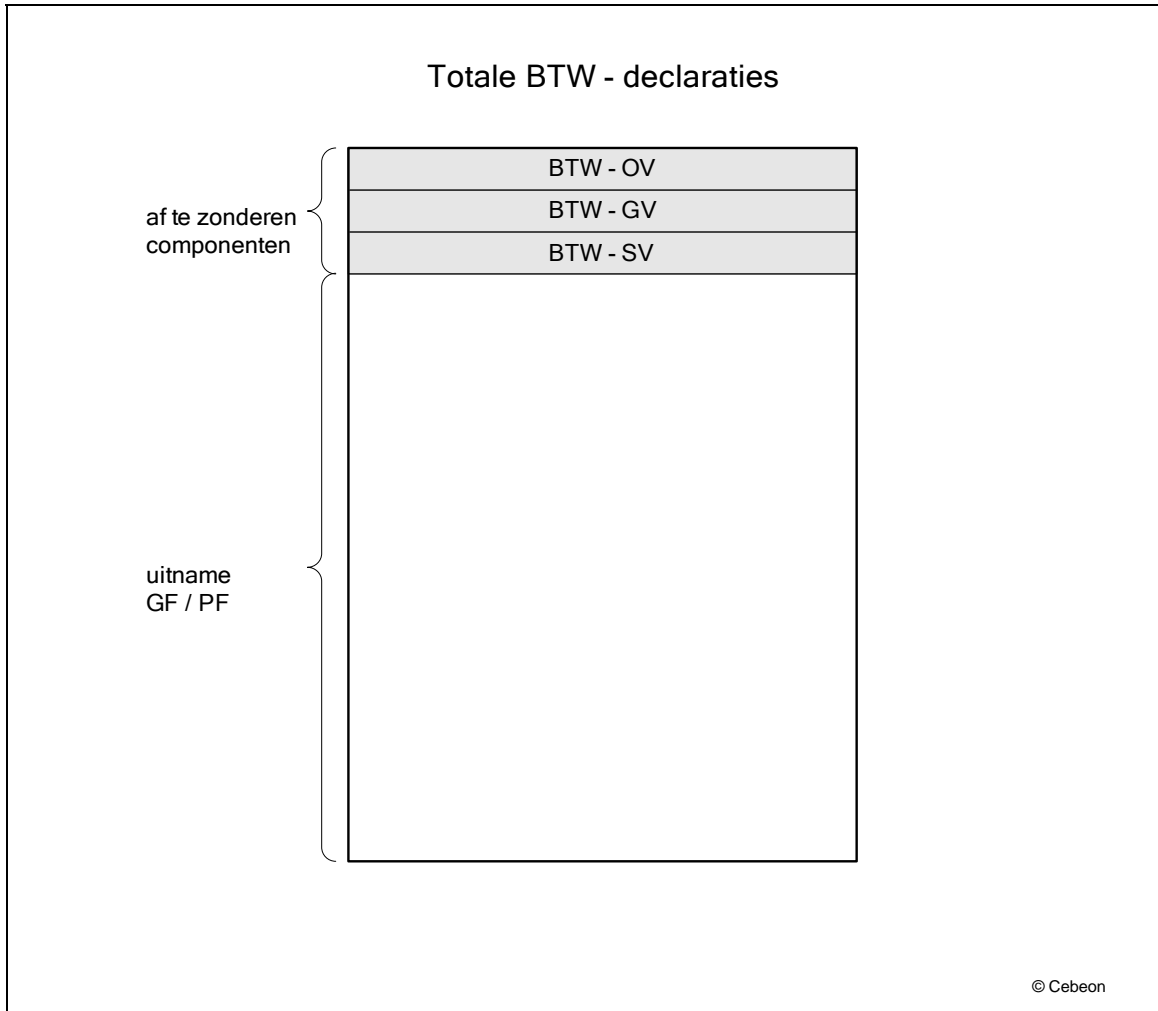
1. Gemeentelijke onderwijsuitgaven die zijn toe te rekenen aan het onderwijsbeleid komen wel voor compensatie in aanmerking.
2. Zoals bijvoorbeeld de aankoop van computers voor een buurthuis.
3. In dit verband wordt verwezen naar de volgende rapportages: *Bepaling uitneemformules gemeente- en provinciefonds in verband met introductie BTW-compensatiefonds*, Cebeon, 22 februari 2001 en *Actualisering uitneemformules in verband met introductie BTW-compensatiefonds*, Cebeon, 25 april 2002.
4. Deels op basis van eigen opgaven, met name bij een steekproef van grotere gemeenten.
5. Onder andere in verband met investeringen die zouden worden uitgesteld tot na de invoering van het BCF om aldus de betreffende BTW te kunnen declareren.

onderzoeksvraag

De onderzoeksopdracht voor product 1 heeft betrekking op het in kaart brengen van de relevante componenten binnen de feitelijke BTW-declaraties in 2003 en 2004 van gemeenten, provincies en kaderwetgebieden, om zo de eerder uitgenomen bedragen uit gemeente- en provinciefonds te kunnen nacalculeren.

In de onderstaande figuur wordt dit schematisch weergegeven.

Figuur 1.1. Relevante componenten bepaling uitname gemeente- en provinciefonds

Zoals in de bovenstaande figuur is te zien, dient binnen de feitelijk gedeclareerde BTW een aantal bijzondere componenten (andere voedingsbronnen) te worden onderscheiden, waarvan de BTW **niet** dient te worden uitgenomen uit het gemeente- en provinciefonds. Het gaat daarbij om de volgende componenten:

- BTW openbaar vervoer (BTW-OV). Dit betreft de BTW die samenhangt met kosten die zijn gemaakt bij het aanleggen van infrastructuur voor uitsluitend openbaar vervoer conform artikel 5 van het Besluit Infrastructuurfonds en het verlenen van concessies voor openbaar vervoer volgens de Wet personenvervoer 2000. Deze component kan relevant zijn voor zowel gemeenten en kaderwetgebieden als provincies;
- BTW gemeenschapsvoorzieningen (BTW-GV). Dit betreft de BTW met betrekking tot het kostendekkende deel van de aanleg van gemeenschapsvoorzieningen in grondexploitaties. De kostendekkingsgraad is daarbij normatief bepaald op 83% (conform artikel 5, derde lid van de uitvoeringsregeling BCF). Alleen de BTW met betrekking tot het kostendekkende deel dient bij de uitname uit het gemeentefonds buiten beschouwing te blijven, aangezien deze BTW voor de invoering van het BCF reeds kon worden te-

ruggevorderd bij de fiscus en derhalve niet ten laste van de gemeenten kwam.

Deze component is alleen relevant voor gemeenten;

- BTW samenwerkingsverbanden (BTW-SV). Dit betreft de BTW van samenwerkingsverbanden die met ingang van de invoering van het BCF, uitsluitend als gevolg van het vervallen van paragraaf 8 en 10 van de Toelichting gemeenten, BTW-plichtig zijn geworden. Het gaat hierbij om de declarabele BTW die deze samenwerkingsverbanden in rekening brengen bij deelnemende gemeenten, provincies of kaderwetgebieden minus de BTW die door deze samenwerkingsverbanden in dit verband zelf is betaald (de zogenaamde voorbelasting). Per saldo wordt daarmee alleen de BTW over de toegevoegde waarde van deze samenwerkingsverbanden buiten beschouwing gelaten bij de uitname uit gemeente- en provinciefonds. Dit deel van de door samenwerkingsverbanden in rekening gebrachte BTW hangt immers rechtstreeks samen met de invoering van het BCF c.q. het BTW-plichtig worden van samenwerkingsverbanden. Deze BTW kwam vóór de invoering van het BCF dan ook niet ten laste van gemeenten en provincies en dient daarom niet te worden uitgenomen uit gemeente- en provinciefonds.

Deze component kan relevant zijn voor zowel gemeenten en kaderwetgebieden als provincies.

Door de relevante bijzondere componenten in mindering te brengen op de feitelijk gedeclareerde BTW kan het bedrag worden berekend dat relevant is voor de nacalculatie van de uitname uit het gemeentefonds en het provinciefonds. Hierbij wordt de relevante BTW voor kaderwetgebieden uitgenomen uit het gemeentefonds.

indeling rapportage

In de voorliggende rapportage worden de uitkomsten van de nacalculatie van de omvang van de uitname uit gemeente- en provinciefonds gepresenteerd. Achtereenvolgens wordt ingegaan op de volgende onderwerpen:

- hoofdstuk 2: toelichting gehanteerde werkwijze;
- hoofdstuk 3: uitkomsten provinciefonds;
- hoofdstuk 4: uitkomsten gemeentefonds;
- hoofdstuk 5: relatie met vervolgtraject.

2 Toelichting gehanteerde werkwijze

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt toegelicht welke werkwijze is gehanteerd bij de berekening van de relevante bedragen voor de nacalculatie van de uitname uit gemeente- en provinciefonds.

Na enkele voorbereidende werkzaamheden zijn allerlei basisgegevens uit diverse bronnen verzameld en verwerkt. Het gaat daarbij zowel om gegevens met betrekking tot de feitelijk gedeclareerde BTW in 2003 en 2004 als basisgegevens ten behoeve van de berekening van de voorcalculatorisch bepaalde uitname uit gemeente- en provinciefonds in deze jaren.

In dit hoofdstuk komen achtereenvolgens de volgende aspecten aan de orde:

- paragraaf 2.2: voorbereiding;
- paragraaf 2.3: gebruikte basisgegevens;
- paragraaf 2.4: de bepaling van het relevante deel van de feitelijk door provincies gedeclareerde BTW;
- paragraaf 2.5: de bepaling van het relevante deel van de feitelijk door gemeenten en kaderwetgebieden gedeclareerde BTW;
- paragraaf 2.6: de berekening van de omvang van de voorcalculatorisch bepaalde uitname uit gemeente- en provinciefonds.

2.2 Voorbereiding

begeleidingscommissie

Voor de begeleiding van het onderzoek is een werkgroep ingesteld. Hierin zijn de volgende instanties vertegenwoordigd: ministerie van Financiën, ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), Interprovinciaal Overleg (IPO), provincie Groningen, gemeente Amsterdam, gemeente Eindhoven en gemeente Capelle aan de IJssel. Met deze werkgroep is steeds van te voren de relevante informatiebehoefte en de te volgen werkwijze doorgesproken.

uitgangspunt nacalculatie

Uitgangspunt is dat de uitname uit gemeente- en provinciefonds wordt nagecalculeerd op basis van het verschil tussen de totale omvang van de feitelijke BTW-declaraties bij het BCF en enerzijds en de omvang van de onderscheiden bijzondere bronnen (BTW-OV, BTW-GV en BTW-SV) anderzijds.

aandachtspunten bij nacalculatie

Vanuit de interprovinciale monitor BCF zijn op voorhand enkele aandachtspunten bij de nacalculatie meegegeven:

- nazorg gesloten stortplaatsen;
- kaartintegratie bij regionale spoorconcessies;
- een tweetal specifieke situaties met betrekking tot BTW-SV:
 - leveringen van gemeenten, provincies of kaderwetgebieden aan samenwerkingsverbanden waarin ze zelf deelnemen;
 - leveringen van samenwerkingsverbanden aan andere samenwerkingsverbanden ten behoeve van leveringen van deze laatste samenwerkingsverbanden aan gemeenten, provincies of kaderwetgebieden.

Daarnaast is bij de instelling van het BCF door de gemeente Capelle aan de IJssel aandacht gevraagd voor de problematiek inzake afvalverwerking in deze gemeente. Overigens bleek deze zogenaamde afvalcase ook te spelen in een aantal andere gemeenten.

De hiervoor genoemde aandachtspunten zijn meegenomen in het onderzoek ten behoeve van de nacalculatie van de omvang van de uitname uit gemeente- en provinciefonds (zie paragraaf 2.4, 2.5 en hoofdstuk 3 en 4).

2.3 Gebruikte basisgegevens

declaratiebestanden fiscus

Centraal in het onderzoek ten behoeve van de nacalculatie van de omvang van de uitname uit gemeente- en provinciefonds staan de bestanden van de fiscus met gegevens over feitelijk gedeclareerde BTW door alle gemeenten, provincies en kaderwetgebieden. Het gaat hierbij om gegevens op basis van de jaarbeschikkingen voor 2003 en 2004, inclusief toegekende suppletieverzoeken en correcties op basis van controles⁶ door de fiscus, volgens de stand van zaken zoals die begin maart 2006 bij de fiscus bekend was.

Daarnaast kon worden beschikt over diverse kwartaalbestanden van de fiscus waarin voor een aantal gemeenten, provincies en kaderwetgebieden informatie is opgenomen over de bijzondere componenten BTW-OV, BTW-GV en BTW-SV. Het gaat hier om gegevens die door gemeenten, provincies of kaderwetgebieden zijn aangeleverd aan de fiscus wanneer zij een beroep doen op de minimumuitkering of een voorschot aanvragen.

vragenlijsten

Begin juli 2005 zijn vragenlijsten uitgezet onder circa 150 gemeenten, alle provincies en alle kaderwetgebieden. Deze vragenlijsten zijn bedoeld voor het in kaart brengen van de omvang van de bijzondere bronnen BTW-OV, BTW-GV en BTW-SV en de eerder genoemde aandachtspunten bij de nacalculatie (zie paragraaf 2.2).

overige informatie

Daarnaast is ten behoeve van de nacalculatie de volgende informatie verzameld en verwerkt:

- bestanden van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties met basisgegevens per gemeente voor het gemeentefonds 2003 en 2004 (voor beide jaren de laatst bekende stand van juli 2005);
- basisgegevens per provincie voor het provinciefonds 2003 en 2004 conform de meest actuele stand uit de circulaire van het provinciefonds (voor beide jaren is dat de stand van de septembercirculaire van het betreffende jaar).

representativiteit gebruikte basisgegevens

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de mate waarin voor de verschillende partijen kon worden beschikt over bruikbare informatie voor de verschillende componenten die relevant zijn voor de nacalculatie van de uitname uit gemeente- en provinciefonds.

6. Naast de reguliere controles zijn bij een aantal gemeenten, provincies en kaderwetgebieden zogenaamde veldtoetsen door de fiscus uitgevoerd.

Tabel 2.1. Representativiteit gebruikte basisgegevens van fiscus en op basis van vragenlijsten

<i>componenten</i>	<i>provincies</i>	<i>gemeenten</i>	<i>kaderwetgebieden</i>
<i>totale gedeclareerde BTW</i>	integraal	integraal	integraal
<i>BTW-OV</i>	integraal	integraal*	integraal
<i>BTW-GV</i>	integraal	steekproef	integraal
<i>BTW-SV</i>	integraal	steekproef	integraal

* Met uitzondering van enkele grotere gemeenten.

In de bovenstaande tabel is te zien dat via de integrale bestanden van de fiscus kan worden beschikt over waarnemingen met betrekking tot de totale omvang van de gedeclareerde BTW voor alle gemeenten, alle provincies en alle kaderwetgebieden.

Voor de provincies en kaderwetgebieden kan ook worden beschikt over integrale waarnemingen voor elk van de bijzondere bronnen, aangezien alle provincies en kaderwetgebieden hebben gerepsondeerd op de vragenlijsten.

Voor BTW-OV is door het ministerie van Verkeer en Waterstaat aangegeven dat deze component vrijwel uitsluitend relevant is voor grotere gemeenten. In de steekproef zijn alle gemeenten meer dan 50.000 inwoners benaderd met een vragenlijst. Aangezien in de respons slechts enkele van deze grotere gemeenten ontbreken⁷, kan voor de gemeenten ten aanzien van BTW-OV ook over een nagenoeg integrale waarneming worden beschikt.

Met betrekking tot de componenten BTW-GV en BTW-SV zijn de gegevens voor de gemeenten gebaseerd op een steekproef van circa 120 gemeenten. Van deze responderende gemeenten heeft ongeveer de helft betrekking op kleinere gemeenten (minder dan 50.000 inwoners). De andere helft heeft betrekking op bijna 90% van alle gemeenten met 50.000 tot 100.000 inwoners en nagenoeg alle gemeenten met meer dan 100.000 inwoners. Tezamen vertegenwoordigen de responderende gemeenten circa 60% van de totaal gedeclareerde BTW.

kwaliteitsbevorderende maatregelen

Om de respons op de vragenlijsten te verhogen zijn diverse rappelrondes gehouden onder gemeenten, provincies en kaderwetgebieden. Daarbij is ook een brief van de VNG meegestuurd, waarin nog eens werd gewezen op het belang van medewerking aan het onderzoek. Daarnaast is via het directeurenoverleg van de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners door het ministerie van Financiën verzocht medewerking aan het onderzoek te verlenen.

Tijdens het onderzoek is door Cebeon een helpdesk ingesteld voor vragen van gemeenten, provincies en kaderwetgebieden naar aanleiding van (het invullen van) de vragenlijsten. Van deze helpdesk is veelvuldig gebruik gemaakt door de respondenten.

De ingevulde vragenlijsten zijn gecontroleerd en ingevoerd. Hierbij is de opgegeven informatie vergeleken met informatie die uit andere bronnen beschikbaar is (declaratiebestanden fiscus, interprovinciale monitor) en zijn de gegevens beoordeeld op plausibiliteit en consistentie. Naar aanleiding hiervan is een aantal respondenten opnieuw benaderd met aanvullende vragen. Speciaal aandachtspunt betreft de beantwoording van de vragen met betrekking tot (de voorbelasting van) samenwerkingsverbanden. Naar aanleiding hiervan heeft een extra terugkoppelingsronde door de onderzoekers plaats gevonden.

De fiscus heeft diverse controles uitgevoerd op de declaratiebestanden. Eventuele correcties als gevolg van deze controles zijn evenals achteraf ingediende en gehonoreerde suppletieverzoeken verwerkt in de laatste stand van de declaratiebestanden die door de fiscus ter beschikking zijn gesteld voor het onderzoek.

Tussentijds is overleg geweest met BCF-specialisten van het ministerie van Financiën over een aantal fiscaal-technische aspecten die mogelijk van belang zijn bij de bepaling van het voor de uitname relevante deel van

7. Waarvan één gemeente met meer dan 100.000 inwoners.

de feitelijk gedeclareerde BTW (onder andere met betrekking tot de aanvullende vragen inzake samenwerkingsverbanden en de zogenaamde case afvalverwerking).

2.4 Bepaling relevante deel feitelijk gedeclareerde BTW provincies

algemeen

Op basis van de feitelijk gedeclareerde BTW-bedragen in 2003 en 2004 wordt vastgesteld welke bedragen relevant zijn voor de uitname uit het provinciefonds. Hiertoe zijn de volgende stappen gezet:

1. het bepalen van de totale omvang van de BTW die door de provincies is gedeclareerd bij het BCF;
2. het bepalen van het deel van de gedeclareerde BTW dat samenhangt met een aantal bijzondere componenten waarvan de BTW niet dient te worden uitgenomen uit het provinciefonds. Het gaat het daarbij om de volgende componenten:
 - BTW-OV;
 - BTW-SV;
3. op basis van het verschil tussen 1. en 2. kan op nacalculatorische basis de omvang van het relevante bedrag voor de uitname uit het provinciefonds worden vastgesteld.

aandachtspunten vanuit interprovinciale monitor

In de interprovinciale monitor BCF worden ten aanzien van de bepaling van het voor de uitname relevante deel van de feitelijk gedeclareerde BTW de volgende aspecten onder de aandacht gebracht:

- de kosten die provincies moeten maken voor de nazorg inzake gesloten stortplaatsen. Volgens de interprovinciale monitor zou het in dit verband zowel in 2003 als in 2004 gaan om zeer beperkte bedragen (minder dan 0,1 miljoen euro);
- kaartintegratie bij regionale spoorconcessies. Een aantal provincies verleent concessies voor personenvervoer per trein, waarbij aan de NS een BTW-belaste vergoeding wordt betaald wegens kaartintegratie. Deze BTW kan worden gedeclareerd bij het BCF en dient volgens het de interprovinciale monitor als bijzondere component buiten beschouwing te blijven bij de bepaling van de uitname uit het provinciefonds. Volgens de interprovinciale monitor zou het in dit verband zowel in 2003 als in 2004 gaan om beperkte bedragen (in totaal circa 0,3 miljoen euro).

Op basis van overleg tussen het ministerie van Financiën en het IPO is besloten dat de hierboven genoemde aandachtspunten vanuit de interprovinciale monitor bij het onderhavige onderzoek inzake de nacalculatie van de omvang van de uitname buiten beschouwing kunnen blijven.

2.5 Bepaling relevante deel feitelijk gedeclareerde BTW gemeenten en kaderwetgebieden

algemeen

Op basis van de feitelijk gedeclareerde BTW-bedragen in 2003 en 2004 wordt vastgesteld welke bedragen relevant zijn voor de uitname uit het gemeentefonds. Hiertoe zijn de volgende stappen gezet:

1. het bepalen van de totale omvang van de BTW die door gemeenten en kaderwetgebieden is gedeclareerd bij het BCF;

2. het bepalen van het deel van de gedeclareerde BTW dat samenhangt met een aantal bijzondere componenten waarvan de BTW niet dient te worden uitgenomen uit het gemeentefonds. Het gaat daarbij om de volgende componenten:
 - BTW-OV;
 - BTW-GV;
 - BTW-SV;
3. op basis van het verschil tussen 1. en 2. kan op nacalculatorische basis de omvang van het relevante bedrag voor de uitname uit het gemeentefonds worden vastgesteld. Aangezien voor de gemeenten is gewerkt met een steekproef, dienen de uitkomsten voor de bijzondere componenten nog te worden vertaald naar een totaalbedrag voor alle Nederlandse gemeenten.

vertaling gegevens over feitelijk gedeclareerde BTW bijzondere componenten naar landelijk totaal

De responderende gemeenten en kaderwetgebieden uit de steekproef hebben zowel voor het jaar 2003 als 2004 informatie aangeleverd over de BTW die samenhangt met de bijzondere componenten waarvan de BTW niet uitgenomen dient te worden. De op basis van deze informatie bepaalde bedragen voor BTW-OV, BTW-GV en BTW-SV zijn als volgt opgehoogd naar een totaal voor alle gemeenten:

- BTW-OV. Voor deze component wordt voor de steekproefgemeenten uitgegaan van de eigen opgave in de vragenlijsten en wordt voor de overige gemeenten de opgave aan de fiscus gebruikt. Aangezien BTW-OV vrijwel uitsluitend betrekking heeft op grotere gemeenten, zoals ook is bevestigd door het ministerie van Verkeer en Waterstaat en deze grotere gemeenten nagenoeg allemaal zijn vertegenwoordigd in de steekproef, is met de begeleidingscommissie van het onderzoek afgesproken dat er voor deze component geen verdere ophoging relevant is;⁸
- BTW-GV: Voor deze component wordt voor de steekproefgemeenten uitgegaan van eigen opgave in de vragenlijsten. Aangezien gemeenten relatief (in euro's per inwoner) meer BTW declareren voor deze component naarmate gemeenten meer inwoners hebben is het relevant bedrag voor alle overige gemeenten bijgeschat op basis van de gemiddelde uitkomst per inwoner van deze component voor de responderende steekproefgemeenten per inwonergroep;
- BTW-SV: Voor deze component wordt voor de steekproefgemeenten uitgegaan van eigen opgaven in de vragenlijsten. Aangezien gemeenten relatief (in euro's per inwoner) minder BTW declareren voor deze component naarmate gemeenten meer inwoners hebben, is het relevant bedrag voor alle overige gemeenten bijgeschat op basis van de gemiddelde uitkomst per inwoner van deze component voor de responderende steekproefgemeenten per inwonergroep.

case afvalverwerking

In het kader van de bepaling van de omvang van de component BTW-SV vormt de zogenaamde case afvalverwerking een aandachtspunt. Bij de introductie van het BCF is dit aspect door de gemeente Capelle aan de IJssel onder de aandacht gebracht bij het ministerie van Financiën, waarna is toegezegd hier aandacht aan te besteden tijdens het evaluatieonderzoek.

Uit onderzoek door de fiscus blijkt dat in de praktijk een aantal afvalverwerkers voor de invoering van het BCF in 2003 ten onrechte een beroep hebben gedaan op de status van samenwerkingsverband op basis van paragraaf 10 van de Toelichting gemeenten. In overleg met de belastingdienst is destijds met deze afvalverwerkers afgesproken dat deze situatie gedoogd zou worden tot de invoering van het BCF. Dit betekent dat deze afvalverwerkers na de invoering van het BCF ook niet als samenwerkingsverband conform de Wet BCF worden aangemerkt.⁹ De door gemeenten aan deze afvalverwerkers betaalde BTW is dan weliswaar compenseerbaar, maar kan niet worden aangemerkt als BTW-SV.

8. Dit impliceert dat er geen ophoging voor de non-respons van enkele grotere gemeenten voor deze component heeft plaats gevonden, omdat onbekend is of BTW-OV in deze gevallen relevant is in 2003 en/of 2004.

9. Zij voldoen niet aan het bepaalde in artikel 5, eerste lid, onderdeel e, van de Uitvoeringsregeling BCF.

Het voorgaande heeft geleid tot correcties in de opgaven van BTW-SV van een aantal gemeenten uit de steekproef waar deze situatie relevant is.

2.6 Berekening voorcalculatorische omvang uitname gemeente- en provinciefonds

berekening voorcalculatorische omvang feitelijke uitname gemeentefonds

Om het effect van de nacalculatie te kunnen bepalen, dient naast het relevante deel van de feitelijk door gemeenten en kaderwetgebieden gedeclareerde BTW ook de feitelijke uitname uit het gemeentefonds voor 2003 en 2004 te worden berekend. Hierbij is de volgende werkwijze gehanteerd:

- om de uitgangssituatie in kaart te brengen is als volgt te werk gegaan: voor 2003¹⁰ is een berekening gemaakt op basis van de laatst bekende stand van de eenheden van de gemeentefondsmaatstaven (stand ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties juli 2005) en de gewichten per maatstaf op basis van de meicirculaire 2003, inclusief de meest recente stand van de uitkeringsfactor voor 2003 (deze bedraagt 1,317 volgens de septembercirculaire 2005). De uitkomst hiervan is vervolgens zodanig getrimd dat de totale uitname komt op een bedrag van circa 1.114 miljoen euro;¹¹
- de omvang van de uitname voor 2004 is vervolgens berekend op basis van de laatst bekende stand van de eenheden van de maatstaven 2004 (stand BZK juli 2005) in combinatie met de relevante gewichten per maatstaf zoals bepaald voor 2003 en de laatst bekende stand van de uitkeringsfactor 2004 (deze bedraagt 1,294 volgens de septembercirculaire 2005). Daarmee bedraagt de voorcalculatorisch bepaalde omvang van de uitname voor 2004 voor het gemeentefonds circa 1.100 miljoen euro.

berekening voorcalculatorische omvang feitelijke uitname provinciefonds

Ook voor het provinciefonds is berekend wat de omvang is van het bedrag dat feitelijk is uitgenomen uit het provinciefonds, zowel op basis van de stand voor het jaar 2003 als het jaar 2004. De werkwijze is vergelijkbaar aan die bij het gemeentefonds en luidt als volgt:

- voor 2003¹² is een berekening gemaakt op basis van de laatst bekende stand van de eenheden van de provinciefondsmaatstaven (stand septembercirculaire 2003) en de gewichten per maatstaf op basis van de meicirculaire 2003, inclusief de meest recente stand van de uitkeringsfactor voor 2003 (deze bedraagt 1,455236 volgens de septembercirculaire 2004). De uitkomst hiervan wordt vervolgens zodanig getrimd dat de totale uitname komt op een bedrag van circa 124 miljoen euro;¹³
- de omvang van de uitname voor 2004 is vervolgens berekend op basis van de laatst bekende stand van de eenheden van de maatstaven 2004 (stand septembercirculaire 2004) in combinatie met de relevante gewichten per maatstaf zoals bepaald voor 2003 en de laatst bekende stand van de uitkeringsfactor 2004 (deze bedraagt 1,476347 volgens de septembercirculaire 2005). Daarmee bedraagt de voorcalculatorisch bepaalde omvang van de uitname voor 2004 voor het provinciefonds circa 125 miljoen euro.

10. Het gaat hier om het bedrag dat feitelijk is uitgenomen uit het gemeentefonds in 2004 maar dat betrekking heeft op de door gemeenten en kaderwetgebieden gedeclareerde BTW voor het jaar 2003.

11. Het betreft hier het structurele uitnamebedrag conform de meicirculaire gemeentefonds 2003.

12. Het gaat hier om het bedrag dat feitelijk is uitgenomen uit het provinciefonds in 2004 maar dat betrekking heeft op de door provincies gedeclareerde BTW voor het jaar 2003.

13. Het betreft hier het structurele uitnamebedrag conform de meicirculaire provinciefonds 2003.

3 Uitkomsten provinciefonds

3.1 Uitkomsten provinciefonds 2003

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de verschillende componenten die relevant zijn voor de bepaling van de uitname uit het provinciefonds voor het jaar 2003. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de voorcalculatie (kolom 1) en de nacalculatie (kolom 2).

Tabel 3.1. Relevante componenten bepaling uitname provinciefonds 2003 op basis van voorcalculatie en nacalculatie. Bedragen in miljoenen euro's.

<i>relevante componenten</i>	<i>(1) voorcalculatie</i>	<i>(2) nacalculatie</i>	<i>verschil (2-1)</i>
<i>1. totaal compensabele BTW</i>	165	130	-35
<i>2. waarvan BTW-OV</i>	36	2	-34
<i>3. waarvan BTW-SV</i>	5	4	-1
<i>4. aan provinciefonds te relateren BTW (1-2-3)</i>	124	123	-0
<i>als gevolg van afrondingen kunnen totalen afwijken van de som der delen</i>			

In de bovenstaande tabel is voor de provincies in 2003 te zien dat:

- de omvang van de totale compensabele BTW die feitelijk door provincies is gedeclareerd (op basis van nacalculatie) duidelijk lager ligt dan het bedrag dat voorcalculatorisch was geraamd (circa 35 miljoen euro);
- dit vooral samenhangt met het gegeven dat de feitelijke BTW-declaraties met betrekking tot de bijzondere component BTW-OV slechts een fractie bedragen van het bedrag dat hiervoor oorspronkelijk voor de provincies was geraamd (circa 34 miljoen euro). De feitelijke declaraties met betrekking tot BTW-SV sluiten globaal aan bij de oorspronkelijke raming voor deze component;
- het relevante bedrag voor de bepaling van de uitname uit het provinciefonds op nacalculatorische basis vrijwel gelijk is aan de uitname zoals die voorcalculatorisch is bepaald.

Voor 2003 is de betekenis van de twee onderscheiden specifieke situaties inzake BTW-SV¹⁴ voor de provincies zeer beperkt (circa 1 miljoen euro). In de hiervoor gepresenteerde uitkomsten is hiermee rekening gehouden.

relevante bedragen verevening

In het bovenstaande overzicht gaat het om het totaal aan compensabele BTW dat feitelijk door provincies is gedeclareerd bij het BCF, dus vóór toepassing van het vereveningspercentage en de minimumuitkering. Dit wijkt af van de feitelijk door de fiscus uitbetaalde bedragen na toepassing van het vereveningspercentage en minimumuitkering.

De relevante bedragen voor deze elementen zijn:¹⁵

- het ingehouden bedrag in verband met de toepassing van het vereveningspercentage (4%) bedraagt met betrekking tot 2003 circa 5 miljoen euro;

14. Zie paragraaf 2.2.

15. Deze bedragen zijn gebaseerd op de meest recente stand van de jaarbeschikkingen van de fiscus.

- het extra uitbetaalde bedrag door de toepassing van de minimumuitkering met betrekking tot 2003 bedraagt minder dan 1 miljoen euro.

Dit betekent dat er op basis van deze beide elementen in het kader van de verevening per saldo nog een bedrag van circa 5 miljoen euro beschikbaar is voor provincies met betrekking tot het jaar 2003.

3.2 Uitkomsten provinciefonds 2004

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de verschillende componenten die relevant zijn voor de bepaling van de uitname uit het provinciefonds voor het jaar 2004. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de voorcalculatie (kolom 1) en de nacalculatie (kolom 2).

Tabel 3.2. Relevante componenten bepaling uitname provinciefonds 2004 op basis van voorcalculatie en nacalculatie. Bedragen in miljoenen euro's.

<i>relevante componenten</i>	<i>(1) voorcalculatie</i>	<i>(2) nacalculatie</i>	<i>verschil (2-1)</i>
<i>1. totaal compensabele BTW</i>		157	
<i>2. waarvan BTW-OV</i>		2	
<i>3. waarvan BTW-SV</i>		4	
<i>4. aan provinciefonds te relateren BTW (1-2-3)</i>	125	152	+26
<i>als gevolg van afrondingen kunnen totalen afwijken van de som der delen</i>			

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat voor de provincies in 2004:

- de omvang van de totale compensabele BTW die feitelijk door de provincies is gedeclareerd circa 157 miljoen euro bedraagt. Dit is circa 27 miljoen euro meer dan het totaal aan feitelijke gedeclareerde BTW in 2003. Deze toename kan verschillende achtergronden hebben (zie paragraaf 4.3);
- de betekenis van de bijzondere componenten relatief beperkt is;
- het relevante bedrag voor de bepaling van de uitname uit het provinciefonds op nacalculatorische basis circa 152 miljoen euro bedraagt. Dit is circa 26 miljoen euro meer dan de voorcalculatorisch bepaalde uitname.

De betekenis van de twee onderscheiden specifieke situaties inzake BTW-SV voor de provincies is in 2004 zeer beperkt (minder dan 1 miljoen euro). In de hiervoor gepresenteerde uitkomsten is hiermee rekening gehouden.

relevante bedragen verevening

In het bovenstaande overzicht gaat het om het totaal aan compensabele BTW dat feitelijk door provincies is gedeclareerd bij het BCF, dus vóór toepassing van het vereveningspercentage en de minimumuitkering. Dit wijkt af van de feitelijk door de fiscus uitbetaalde bedragen na toepassing van het vereveningspercentage en de minimumuitkering.

De relevante bedragen voor deze elementen zijn:¹⁶

- het ingehouden bedrag in verband met de toepassing van het vereveningspercentage (4%) bedraagt met betrekking tot 2004 circa 6 miljoen euro;

16. Deze bedragen zijn gebaseerd op de meest recente stand van de jaarbeschikkingen van de fiscus.

- aangezien in 2004 geen enkele provincie een beroep heeft gedaan op de minimumuitkering is er in dit verband geen extra bedrag uitbetaald aan de provincies.

Dit betekent dat er op basis van deze beide elementen in het kader van de verevening per saldo nog een bedrag van circa 6 miljoen euro beschikbaar is voor provincies met betrekking tot het jaar 2004.

4 Uitkomsten gemeentefonds

4.1 Uitkomsten gemeentefonds 2003

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de verschillende componenten die relevant zijn voor de bepaling van de uitname uit het gemeentefonds voor het jaar 2003. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de voorcalculatie (kolom 1) en de nacalculatie (kolom 2).

Tabel 4.1. Relevante componenten bepaling uitname gemeentefonds 2003 op basis van voorcalculatie en nacalculatie. Bedragen in miljoenen euro's.

<i>relevante componenten</i>	<i>(1) voorcalculatie</i>	<i>(2) nacalculatie</i>	<i>verschil (2-1)</i>
<i>1. totaal compensabele BTW</i>	1.492	1.595	+103
<i>2. waarvan BTW-OV</i>	138	23	-115
<i>3. waarvan BTW-GV</i>	192	127	-65
<i>4. waarvan BTW-SV</i>	48	48	0
<i>5. aan gemeentefonds te relateren BTW (1-2-3-4)</i>	1.114	1.396	+282
<i>als gevolg van afrondingen kunnen totalen afwijken van de som der delen</i>			

In de bovenstaande tabel is te zien dat met betrekking tot gemeenten en kaderwetgebieden voor 2003:

- de omvang van de totale compensabele BTW die feitelijk door gemeenten is gedeclareerd (op basis van nacalculatie) circa 103 miljoen euro hoger ligt dan het bedrag dat voorcalculatorisch was geraamd;
- de feitelijke omvang van de BTW-OV circa 115 miljoen euro lager ligt dan het bedrag dat voorcalculatorisch voor deze component was geraamd;
- de feitelijke omvang van de BTW-GV circa 65 miljoen euro lager ligt dan het bedrag dat voorcalculatorisch voor deze component was geraamd;
- de feitelijke omvang van de BTW-SV is gelijk aan het bedrag dat voorcalculatorisch voor deze component was geraamd;
- het relevante bedrag voor de bepaling van de uitname uit het gemeentefonds op nacalculatorische basis in 2003 circa 282 miljoen euro hoger uitkomt dan de uitname zoals die voorcalculatorisch is bepaald.

Voor 2003 is de betekenis van de twee onderscheiden specifieke situaties inzake BTW-SV¹⁷ voor gemeenten en kaderwetgebieden zeer beperkt (minder dan 1 miljoen euro). In de hiervoor gepresenteerde uitkomsten is hiermee rekening gehouden.

relevante bedragen verevening

In het bovenstaande overzicht gaat het om het totaal aan compensabele BTW dat feitelijk door gemeenten en kaderwetgebieden is gedeclareerd bij het BCF, dus vóór toepassing van het vereveningspercentage en de minimumuitkering. Dit wijkt af van de feitelijk door de fiscus uitbetaalde bedragen na toepassing van het vereveningspercentage en minimumuitkering.

De relevante bedragen voor deze elementen zijn:¹⁸

17. Zie paragraaf 2.2.

18. Deze bedragen zijn gebaseerd op de meest recente stand van de jaarbeschikkingen van de fiscus.

- het ingehouden bedrag in verband met de toepassing van het vereveningspercentage (5%) bedraagt met betrekking tot 2003 circa 80 miljoen euro;
- het extra uitbetaalde bedrag door de toepassing van de minimumuitkering met betrekking tot 2003 bedraagt circa 8 miljoen euro.

Dit betekent dat er op basis van deze beide elementen in het kader van de verevening per saldo nog een bedrag van circa 72 miljoen euro beschikbaar is voor gemeenten en kaderwetgebieden met betrekking tot het jaar 2003.

4.2 Uitkomsten gemeentefonds 2004

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de verschillende componenten die relevant zijn voor de bepaling van de uitname uit het gemeentefonds voor het jaar 2004. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de voorcalculatie (kolom 1) en de nacalculatie (kolom 2).

Tabel 4.2. Relevante componenten bepaling uitname gemeentefonds 2004 op basis van voorcalculatie en nacalculatie. Bedragen in miljoenen euro's.

<i>relevante componenten</i>	<i>(1) voorcalculatie</i>	<i>(2) nacalculatie</i>	<i>verschil (2-1)</i>
<i>1. totaal compensabele BTW</i>		1.785	
<i>2. waarvan BTW-OV</i>		57	
<i>3. waarvan BTW-GV</i>		149	
<i>4. waarvan BTW-SV</i>		47	
<i>5. aan gemeentefonds te relateren BTW (1-2-3-4)</i>	1.100	1.532	+433
<i>als gevolg van afrondingen kunnen totalen afwijken van de som der delen</i>			

In de bovenstaande tabel is te zien dat met betrekking tot gemeenten en kaderwetgebieden voor 2004:

- de omvang van de totale BTW die in 2004 feitelijk is gedeclareerd door gemeenten en kaderwetgebieden circa 1.785 miljoen euro bedraagt. Dit is circa 190 miljoen euro meer dan het totaal aan feitelijk gedeclareerde BTW in 2003. Deze toename kan verschillende achtergronden hebben (zie paragraaf 4.3);
- na aftrek van het deel van de feitelijke declaraties dat samenhangt met de bijzondere bronnen, het relevante bedrag voor de uitname uit het gemeentefonds op nacalculatorische basis uitkomt op circa 1.532 miljoen euro. Dit is circa 433 miljoen euro meer dan het bedrag dat voorcalculatorisch was geraamd.

De betekenis van de twee onderscheiden specifieke situaties inzake BTW-SV is in 2004 voor gemeenten en kaderwetgebieden zeer beperkt (minder dan 1 miljoen euro). In de hiervoor gepresenteerde uitkomsten is hiermee rekening gehouden.

relevante bedragen verevening

In het bovenstaande overzicht gaat het om het totaal aan compensabele BTW dat feitelijk door gemeenten en kaderwetgebieden is gedeclareerd bij het BCF, dus vóór toepassing van het vereveningspercentage en de minimumuitkering. Dit wijkt af van de feitelijk door de fiscus uitbetaalde bedragen na toepassing van het vereveningspercentage en minimumuitkering.

De relevante bedragen voor deze elementen zijn:¹⁹

- het ingehouden bedrag in verband met de toepassing van het vereveningspercentage (5%) bedraagt met betrekking tot 2004 circa 88 miljoen euro;
- het extra uitbetaalde bedrag door de toepassing van de minimumuitkering met betrekking tot 2004 bedraagt circa 4 miljoen euro.

Dit betekent dat er op basis van deze beide elementen in het kader van de verevening per saldo nog een bedrag van circa 85 miljoen euro beschikbaar is voor gemeenten en kaderwetgebieden met betrekking tot het jaar 2004.

4.3 Beschouwing

Op basis van het voorgaande kan worden geconstateerd dat de totale feitelijke gedeclareerde BTW in 2003 per saldo redelijk aansluit bij de oorspronkelijke raming. In totaal was voor gemeenten, provincies en kaderwetgebieden tezamen circa 1.657 miljoen euro aan totale compensabele BTW geraamd, terwijl volgens de nacalculatie feitelijk circa 1.725 miljoen euro is gedeclareerd bij het BCF (het gaat derhalve om een afwijking van circa 4% ten opzichte van de oorspronkelijke raming).

Wanneer naar de verschillende componenten wordt gekeken, blijkt dat met name de feitelijke declaraties met betrekking tot de bijzondere componenten BTW-OV en BTW-GV substantieel afwijken van hetgeen voorcalculatorisch was geraamd.

Hierbij wordt aangetekend dat de oorspronkelijke raming van de verschillende componenten was gebaseerd op een situatie waarin het BCF nog niet bestond en er feitelijk dus ook geen BTW in dit verband bekend was. De oorspronkelijke ramingen hebben dan ook voor een groot deel betrekking op globale schattingen op basis van begrotinggegevens van gemeenten, provincies en kaderwetgebieden uit 1997, aangevuld met globale correcties voor de daarop volgende jaren tot het moment van invoering in 2003 gebaseerd op ontwikkelingen in gemeente- en provinciefonds en specifieke uitkeringen.

Mogelijk relevante achtergronden voor het verschil tussen de berekende relevante bedragen (2003 en 2004) voor de nacalculatie van de uitname uit het gemeente- en provinciefonds en de oorspronkelijke ramingen zijn:

- de globaliteit van de voorcalculatorische benadering van de relevante BTW in 1997;
- tussentijdse ontwikkelingen in de omvang gemeente- en provinciefonds (onder andere omvang accressen en nacalculaties in dit verband);
- tussentijdse ontwikkelingen in uitgavenpatronen van gemeenten, provincies en kaderwetgebieden, mede in relatie tot de ontwikkeling van eigen inkomstenbronnen van gemeenten en provincies (deze zijn de afgelopen jaren relatief sterk gestegen);
- mogelijk doorgeschoven declaraties van 2003 naar 2004;
- gedragsveranderingen bij gemeenten, provincies en kaderwetgebieden (naast meer uitbesteden eventueel ook meer aandacht voor de mogelijkheden om BTW te declareren).

Voor zover bovenstaande ontwikkelingen zich tussen 2003 en 2004 hebben voorgedaan, vormt dit een aandachtspunt voor de wijze waarop het berekende bedrag voor 2004 wordt betrokken bij de nacalculatie.

19. Deze bedragen zijn gebaseerd op de meest recente stand van de jaarbeschikkingen van de fiscus.

5 Relatie met vervolgtraject

In het vervolgtraject van het onderzoek Evaluatie BCF komt nog een aantal aspecten aan de orde die van betekenis kunnen zijn voor de omvang van de uiteindelijke uitname uit gemeente- en provinciefonds. Het gaat om de volgende aspecten:

- er dient nog nadere besluitvorming plaats te vinden over de exacte implementatie van de nacalculatie. Daarbij gaat het onder andere om de vraag in welke mate de resultaten van beide onderzoeksjaren 2003 en 2004 bij de nacalculatie worden betrokken en het met terugwerkende kracht toepassen van de nacalculatie. In dit verband kan ook een overgangsregeling relevant zijn waardoor de feitelijke uitname uit gemeente- en provinciefonds tijdelijk kan afwijken van de structureel te bepalen omvang van de uitname op basis van de nacalculatie;
- in het kader van product 2 (nacalculatie verdeling uitname) wordt aandacht besteed aan de groei van de feitelijk gedeclareerde BTW tussen 2003 en 2004. Dit aspect kan een rol spelen bij de bepaling van de definitieve omvang van de uitname uit gemeente- en provinciefonds;
- wanneer de uitkomsten van het netteringsonderzoek bekend zijn, kunnen de uit te nemen bedragen uit gemeente- en provinciefonds worden verlaagd met de relevante BTW-bedragen die samenhangen met specifieke uitkeringen;
- tot slot wordt in het kader van product 4 uit het onderzoek Evaluatie BCF aandacht besteed aan niet compensabele BTW inzake niet-ondernemerstaken in verband met verkenningen door het ministerie van Financiën naar mogelijke vereenvoudiging van het BCF.

Daarnaast wordt in het vervolgtraject ook de verdeling van de uitname uit gemeente- en provinciefonds nagecalculeerd. Dit kan uiteenlopende consequenties hebben voor de uitname voor individuele gemeenten en provincies.

Deel II.

Nettering specifieke uitkeringen (product 3)

Evaluatie BTW-compensatiefonds

product 3: nettering specifieke uitkeringen

583005 - 029

Tussenrapport

Cebeon, 21 december 2006

I Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
2 Onderzoeksaanpak.....	5
3 Uitkomsten.....	8
Bijlagen	10
A Uitkomsten per specifieke uitkering	10

1 Inleiding

achtergrond

In opdracht van het ministerie van Financiën is Cebeon bezig met het onderzoek in het kader van de evaluatie van het BTW-compensatiefonds (BCF). Eén van de onderdelen van dit onderzoek heeft betrekking op het in kaart brengen van de BTW die door gemeenten, provincies en kaderwetgebieden bij het BCF wordt gedeclareerd voor zover die wordt gefinancierd met specifieke uitkeringen.

Bij de invoering van het BCF is rekening gehouden met de specifieke uitkeringen. Voor compensatie van BTW uit het BCF is het immers niet relevant op welke wijze de uitgaven bekostigd zijn. Ook de BTW die bekostigd is uit specifieke uitkeringen van een ministerie aan een gemeente, provincies of kaderwetgebied, komt voor compensatie in aanmerking. De compensabele BTW in de specifieke uitkeringen (naar de stand 31-12-2003) is meegenomen bij de bepaling van de hoogte van de uitname uit het gemeente- en provinciefonds (gf/pf) ten gunste van de invoering van het BCF. Via een afgeleide methode is destijds bepaald hoe het totale bedrag aan compensabele BTW kon worden ingeschat en hoe dit bedrag zo goed mogelijk over de verdeelmaatstaven van het gf/pf kon worden verdeeld. Daarbij is alleen gekeken naar de gemeentelijke en provinciale uitgaven en is er geen koppeling gelegd met de bijbehorende inkomstenbronnen (gf/pf, eigen middelen, EU-subsidies en specifieke uitkeringen). De BTW-component voor de specifieke uitkeringen was dus bij de invoering van het BCF niet bekend.

Bij de invoering van het fonds is overwogen ook de specifieke uitkeringen te korten met de BTW-component en gelijktijdig de uitname uit het pf/pf lager vast te stellen. Aangezien de BTW over specifieke uitkeringen destijds¹ niet goed uit de administraties van de gemeenten en provincies was af te leiden, is niet voor deze optie gekozen. Pas nadat het BCF een aantal jaren heeft gewerkt, zou deze informatie wel beschikbaar zijn (via de verantwoording van de gemeenten en provincies aan de departementen). Voor specifieke uitkeringen waarbij de betaalde BTW niet voor compensatie in aanmerking komt, heeft de invoering van het BCF geen gevolgen gehad. Zowel in de oude situatie als na de invoering van het BCF dient de uitkering bruto verstrekt te worden (gemeenten en provincies kunnen de BTW immers niet declareren).

doel onderzoek

Doel van het netteringsonderzoek is om voor alle bestaande bruto specifieke uitkeringen de relevante BTW-component te onderscheiden binnen de uitgaven die worden gefinancierd met deze specifieke uitkeringen. De specifieke uitkeringen kunnen vervolgens worden verlaagd met deze BTW-component (netteren). De relevante BTW-bedragen kunnen dan worden overgeheveld van de departementale begrotingen naar het gf/pf. Impliciet wordt hiermee de uitkering uit het gf/pf verlaagd ten behoeve van het BCF. Bij het BCF kunnen gemeenten, provincies en kaderwetgebieden nog steeds de door hen betaalde BTW declareren die samenhangt met uitgaven die worden gefinancierd met de betreffende specifieke uitkeringen. Belangrijkste reden om tot een eenmalige nettering van alle specifieke uitkeringen over te gaan is dat het onderscheid tussen bestaande en nieuwe specifieke uitkeringen leidt tot problemen in de uitvoeringssfeer, met name op twee punten:

1. Het onderscheid is niet altijd even hard. Het kan bijvoorbeeld gaan om een nieuwe subsidie binnen een bestaande regeling. In dat geval moet de specifieke uitkering toch bruto worden uitgekeerd. Hierdoor kan discussie ontstaan tussen een vakdepartement enerzijds en de gemeenten/provincies anderzijds. Zouden departementen de bestaande specifieke uitkeringen netto verstrekken, dan ondervinden gemeenten/provincies daar financieel nadeel van en het departement voordeel. Gemeenten en provincies zouden dubbel worden gekort: via de uitname uit het gf/pf en door de verlaging van de specifieke uitkeringen door de departementen.

1. voor de invoering van het BCF

2. Het onderscheid leidt ertoe dat specifieke uitkeringen op verschillende wijze verantwoord moeten worden aan de departementen. In de verantwoording van bestaande specifieke uitkeringen aan departementen dienen zowel de lasten, als de voor compensatie in aanmerking komende BTW te worden opgenomen. Als dat niet gebeurt, zou daardoor ten onrechte de indruk kunnen ontstaan dat er sprake is van onderuitputting op deze specifieke uitkering. Gemeenten en provincies moeten hierdoor een extra inspanning leveren, omdat de compensabele BTW vanaf 1 januari 2003 niet meer als last mag worden aangemerkt in hun eigen administratie. Het gevolg is dat gemeenten en provincies de compensabele BTW apart moeten bijhouden per specifieke uitkering. Dit leidt tot extra administratieve lasten.

Ook kunnen gemeenten/provincies budgettair nadeel ondervinden als specifieke uitkeringen komen te vervallen, omdat de BTW-component structureel uit het gemeente- en provinciefonds is genomen.² Door eenmalig te netteren is dit probleem structureel opgelost.

2. Dit is gedaan voor het totaal van de relevante BTW-declaraties, waarbij geen onderscheid was aangebracht tussen de BTW die is gefinancierd uit bruto specifieke uitkeringen versus BTW gefinancierd uit andere bronnen.

2 Onderzoeksaanpak

benadering vakdepartementen

In eerste instantie zijn alle relevante vakdepartementen benaderd met het verzoek aan te geven met welke van de door hen verstrekte bruto specifieke uitkeringen in 2003 en 2004 uitgaven zijn gefinancierd waarvan de BTW compensabel is bij het BCF. De vakdepartementen hebben in het verleden met Financiën de afspraak gemaakt dat zij per specifieke uitkering de compensabele BTW³ registeren. Daarnaast is afgesproken dat departementen vastleggen dat voor specifieke uitkeringen die vanaf 2004 zijn ingevoerd de compensabele BTW niet als besteding van de betreffende specifieke uitkering wordt aangemerkt.

deskundigenoverleg

Aangezien is gebleken dat bruikbare informatie over compensabele BTW met betrekking tot specifieke uitkeringen bij de vakdepartementen onvoldoende beschikbaar is,⁴ zijn gemeenten, provincies en kaderwetgebieden met vragenlijsten benaderd. Ter voorbereiding hierop heeft begin december 2005 overleg plaats gevonden met personen die deskundig zijn op de verschillende aspecten van het netteringsonderzoek. Dit overleg had als doel om op basis hiervan een voorselectie te maken van de (meest) relevante specifieke uitkeringen, om zo te voorkomen dat de gemeenten, provincies en kaderwetgebieden worden belast met vragen over alle circa 150 specifieke uitkeringen die in de onderzoeksjaren 2003 en 2004 bestonden.

Voor het overleg waren vertegenwoordigers van de ministeries van V&W, VROM en BZK (met betrekking tot grotestedenbeleid) uitgenodigd, aangezien deze vakdepartementen specifieke uitkeringen verstrekken waarvan op voorhand wordt verwacht dat daar de meeste relevante BTW mee samenhangt. Van deze uitgenodigde vakdepartementen heeft alleen een vertegenwoordiger van VROM het overleg bijgewoond.

selectie (meest) relevante specifieke uitkeringen

Op basis van de informatie uit het deskundigenoverleg, de respons van de departementen en het overzicht specifieke uitkeringen uit het Overzicht Specifieke Uitkeringen (OSU) van het ministerie van BZK voor de jaren 2003 en 2004 is een vragenlijst opgesteld.

Na vaststelling van de vragenlijst door de begeleidingscommissie is deze door het ministerie van Financiën ter informatie teruggekoppeld naar de vakdepartementen.

Vervolgens zijn de vragenlijsten toegestuurd aan de steekproefgemeenten, provincies en kaderwetgebieden.

gebruikte informatie op basis van vragenlijsten

De vragenlijsten ten behoeve van het netteringsonderzoek zijn medio februari 2006 uitgezet onder 120 gemeenten en alle provincies en kaderwetgebieden. De uitkomsten van het netteringsonderzoek zijn gebaseerd op de door gemeenten, provincies en kaderwetgebieden geleverde informatie met betrekking tot gedeclareerde BTW die is gefinancierd met specifieke uitkeringen. Gemiddeld is daarbij meer dan 50% van de totale omvang van alle relevante specifieke uitkeringen vertegenwoordigd.⁵

Aangezien in het bestuurlijk overleg van april 2006 is besloten om de definitieve uitname te baseren op het jaar 2003, staat dit jaar ook centraal bij het bepalen van de omvang van de voor de nettering relevante BTW die samenhangt met specifieke uitkeringen.

3. Deze BTW dient door gemeenten en provincies vanaf 2003 apart op de verantwoording van specifieke uitkeringen te worden vermeld.

4. De departementen hebben geen bruikbare gegevens beschikbaar gesteld.

5. Dit hangt onder andere samen met het feit dat de grotere gemeenten relatief goed vertegenwoordigd zijn, waaronder de vier grote steden.

kwaliteit respons

De ontvangen informatie is beoordeeld op kwaliteit. Naast algemene aandachtspunten als plausibiliteit, consistentie en volledigheid, zijn daarbij de volgende aandachtspunten naar voren gekomen:

- in een groot aantal gevallen zijn projecten voor een deel met specifieke uitkeringen gefinancierd en voor een deel met andere middelen. De in dit verband gedeclareerde BTW is alleen relevant voor de nettering naar rato van het aandeel van de specifieke uitkering in de totale financiering;
- specifieke uitkeringen kunnen op meerdere jaren betrekking hebben of worden niet besteed in het jaar waarin de uitkering is ontvangen. Zo worden specifieke uitkeringen soms enkele jaren opgespaard in een voorziening, waarna het opgespaarde bedrag in enig jaar ineens geheel wordt besteed. Voor het netteringsonderzoek is steeds alleen relevant welk bedrag aan BTW feitelijk in 2003 bij het BCF is gedeclareerd en gefinancierd met de betreffende specifieke uitkering (alleen dit bedrag is immers betrokken in de bepaling van de totale uitname uit gemeente- en provinciefonds);
- sommige specifieke uitkeringen worden besteed aan uitgaven op uiteenlopende functies/taakgebieden. De betreffende BTW die in dit verband is gedeclareerd dient op de juiste functie te worden verantwoord opdat deze BTW in de nieuw in te voeren uitneemformule voor het juiste taakgebied wordt verrekend (in het kader van de nacalculatie van de verdeling waarbij voor elk taakgebied in gemeente- en provinciefonds nieuwe uitneemformules worden ontwikkeld voor de jaren 2008 en verder);
- specifieke uitkeringen worden soms aangewend voor taken die deels voor derden worden uitgevoerd. Ook in deze gevallen is het alleen van belang wie de betreffende BTW in 2003 feitelijk heeft gedeclareerd bij het BCF: deze gedeclareerde BTW wordt, voor zover zij is gefinancierd met de specifieke uitkering, aan de betreffende specifieke uitkering gerelateerd;
- bij een aantal specifieke uitkeringen worden de middelen door de ontvanger (deels) doorgesluisd naar andere overheden die de betreffende uitkering vervolgens feitelijk besteden en de bijbehorende BTW declareren bij het BCF. Zo worden een aantal door provincies en kaderwetgebieden ontvangen specifieke uitkeringen door gemeenten besteed. De hiermee samenhangende gedeclareerde BTW wordt dan via de betreffende gemeenten verrekend, zodat bij nettering deze BTW bij de uitname uit het gemeentefonds buiten beschouwing kan worden gelaten.

ophogen respons naar landelijk totaal

Aangezien bij de gemeenten met een steekproef is gewerkt, dient de respons van gemeenten te worden opgehoogd naar de landelijke relevante totaalbedragen. Hiervoor zijn de door gemeenten opgegeven BTW-bedragen gerelateerd aan de betreffende specifieke uitkeringen die in 2003 zijn ontvangen. Op basis van het daaruit voortvloeiende gemiddelde BTW-percentages zijn voor de overige gemeenten relevante BTW-bedragen bijgeschat op basis van de overzichten van specifieke uitkeringen per gemeente zoals die van BZK zijn ontvangen.

Voor enkele specifieke uitkeringen was in de overzichten van BZK geen verdeling van de specifieke uitkering over gemeenten opgenomen, aangezien de betreffende specifieke uitkeringen aan provincies of kaderwetgebieden worden uitgekeerd (die de uitkering vervolgens (gedeeltelijk) doorsluisen naar gemeenten die het ontvangen bedrag feitelijk besteden en de bijbehorende BTW declareren). Het gaat hier met name om de volgende specifieke uitkeringen:

- Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV). Deze wordt door een aantal gemeenten (de G30) rechtstreeks van VROM ontvangen. De overige gemeenten ontvangen deze uitkering via de provincie;
- Duurzaam veilig. Deze uitkering wordt door V&W verstrekt aan provincies en kaderwetgebieden die het bedrag doorgaans doorsluisen naar gemeenten;
- Rampenbestrijding (Bdur). Deze uitkering wordt door BZK verstrekt aan brandweerregio's die het bedrag doorsluisen naar gemeenten.

Voor het toedelen van bovenstaande specifieke uitkeringen aan de uiteindelijke besteders van de uitkering is gebruik gemaakt van beschikbare informatie over de oorspronkelijke verdeelmodellen die aan de betreffende specifieke uitkeringen ten grondslag liggen en wel op gemeentelijk niveau informatie bevatten.

BTW kaderwetgebieden: ophogen respons en toedelen aan gemeenten

Bij een aantal specifieke uitkeringen is door kaderwetgebieden opgegeven dat zij deze uitkering zelf hebben besteed en in dit verband BTW hebben gedeclareerd bij het BCF. Deze BTW-bedragen zijn gerelateerd aan de betreffende specifieke uitkeringen die in 2003 door kaderwetgebieden zijn ontvangen. Op basis van het daaruit voortvloeiende gemiddelde BTW-percentages zijn voor de niet responderende kaderwetgebieden BTW-bedragen bijgeschat op basis van de overzichten van specifieke uitkeringen per kaderwetgebied zoals die van BZK zijn ontvangen (na ophoging betreft het een beperkt BTW-bedrag van circa 0,3 miljoen euro). Aangezien de door de kaderwetgebieden gedeclareerde BTW wordt uitgenomen uit het gemeentefonds, dienen de BTW-bedragen per kaderwetgebied die zijn gefinancierd met specifieke uitkeringen aan gemeenten te worden toegeedeeld. Het gaat hierbij om de volgende specifieke uitkeringen:

- investeringsbudget stedelijke vernieuwing (VROM). De door kaderwetgebieden in dit verband gedeclareerde BTW is toegeedeeld aan de inliggende gemeenten op basis van beschikbare informatie over de oorspronkelijke verdeelmodellen die aan de betreffende specifieke uitkeringen ten grondslag liggen en die wel op gemeentelijk niveau informatie bevatten;
- vervoermanagement (V&W). De door kaderwetgebieden in dit verband gedeclareerde BTW is toegeedeeld aan de inliggende gemeenten naar rato van hun inwonertal;
- duurzaam veilig (V&W). De door kaderwetgebieden in dit verband gedeclareerde BTW is toegeedeeld aan de inliggende gemeenten op basis van beschikbare informatie over de oorspronkelijke verdeelmodellen die aan de betreffende specifieke uitkeringen ten grondslag liggen en die wel op gemeentelijk niveau informatie bevatten;
- jeugdhulpverlening (VWS). De door kaderwetgebieden in dit verband gedeclareerde BTW is toegeedeeld aan de inliggende gemeenten naar rato van hun inwonertal.

3 Uitkomsten

uitkomsten voor nettering relevante BTW

In bijlage A is een overzicht opgenomen van de BTW-bedragen die gemeenten, provincies en kaderwetgebieden in 2003 hebben gedeclareerd bij het BCF en die zijn gefinancierd met bruto specifieke uitkeringen. De in de bijlage genoemde BTW-bedragen zijn relevant voor de netteringsoperatie. Wanneer deze bedragen worden overgeheveld van de departementale begrotingen naar het gf/pf, wordt daarmee de uitname uit het gf/pf per saldo lager.

BTW-openbaar vervoer (BTW-OV)

Een deel van de BTW die is gefinancierd met specifieke uitkeringen heeft betrekking op BTW-OV. Aangezien BTW-OV niet in de uitname is betrokken, dient deze BTW bij de netteringsoperatie buiten beschouwing te blijven.

Tegen deze achtergrond blijven de opgegeven BTW-bedragen bij de volgende specifieke uitkeringen buiten beschouwing bij de netteringsoperatie. Het betreft de volgende regelingen:

- Exploitatie openbaar vervoer;
- Extra middelen infrastructuur openbaar vervoer (De Boer);
- Gebundelde doeluitkering (GDU).⁶

overige specifieke uitkeringen

Daarnaast zijn door een aantal respondenten specifieke uitkeringen genoemd die niet voorkomen in de van BZK ontvangen overzichten van specifieke uitkeringen, maar waarvan zij hebben aangegeven dat zij met deze uitkeringen gedeclareerde BTW hebben gefinancierd.

De betreffende respondenten konden wel beschikkingen van deze specifieke uitkering overleggen, maar zolang onduidelijk is om welke regelingen het precies gaat, of het om bruto of netto specifieke uitkeringen gaat en welke bedragen andere ontvangers in dit verband hebben ontvangen, kunnen deze gegevens niet worden verwerkt in het netteringsonderzoek. Het gaat om de volgende regelingen:

1. Uitvoeringslasten flora- en faunawet (LNV);
2. Uitvoering soortenbeleid (LNV);
3. Leren voor duurzaamheid (LNV);
4. Doeluitkering regionalisatie verkeerveiligheidsbeleid (V&W);
5. Sanering industrielaawaai (VROM);
6. Stimuleringsproject Allochtone Groepen (SZW).

Voor zover bovenstaande regelingen relevant zijn voor de netteringsoperatie, dient nadere informatie beschikbaar te komen over het relevante totaalbedrag dat in 2003 in het kader van de betreffende regeling is uitgekeerd en de verdeling daarvan over de ontvangers.

vervolgtraject

Wanneer wordt besloten tot nettering van specifieke uitkeringen, zullen de gedeclareerde BTW-bedragen die zijn gefinancierd met deze specifieke uitkeringen worden toegevoegd aan het gf/pf. Bij de nieuwe verdeelformule (intredend per 2008) van het gf/pf wordt rekening gehouden met de toegevoegde BTW; deze zal met behulp van de bestaande verdeelmaatstaven over de clusters worden verdeeld zodanig dat het toegevoegde bedrag terecht komt bij de gemeenten, provincies of kaderwetgebieden die daar recht op hebben (i.c. die recht

6. Met betrekking tot deze regeling wordt nog nagegaan of van de in dit verband gedeclareerde BTW toch nog een deel relevant kan zijn voor de nettering.

hebben op een genetteerde specifieke uitkering). Gemeenten, provincies en kaderwetgebieden kunnen dan de betaalde BTW in dit verband blijven declareren bij het BCF. Voor alle departementen geldt vanaf dat moment dat alle specifieke uitkeringen – voor zover de BTW kan worden gedeclareerd bij het BCF – netto worden verstrekt.

In het kader van de nacalculatie zullen nieuwe uitneemformules voor gemeente- en provinciefonds worden ontwikkeld, waarmee de definitieve uitname zal worden vormgegeven. Op basis van de feitelijk in 2003 bij het BCF gedeclareerde BTW-bedragen worden per taakgebied uit gemeente- en provinciefonds uitneemformules ontwikkeld die zijn gebaseerd op de bestaande kostengeoriënteerde verdeelmaatstaven uit gemeente- en provinciefonds. Dit is noodzakelijk omdat de BTW-aandelen sterk uiteen kunnen lopen tussen taakgebieden en typen gemeenten. Via de nettering kan rekening worden gehouden met de relevante BTW-bedragen die zijn gefinancierd met specifieke uitkeringen en als zodanig niet moeten worden uitgenomen uit gemeente- en provinciefonds.

Bijlagen

A Uitkomsten per specifieke uitkering

In de onderstaande tabel worden de relevante BTW-bedragen per specifieke uitkering gepresenteerd. In de verschillende kolommen van de tabel is de volgende informatie opgenomen:

- kolom 1: de naam van de specifieke uitkering;
- kolom 2: de naam van het ministerie dat de specifieke uitkering heeft verstrekt;
- kolom 3: het BTW-bedrag dat door provincies is gedeclareerd bij het BCF en met de betreffende specifieke uitkering is gefinancierd (relevant voor uitname provinciefonds);
- kolom 4: het BTW-bedrag dat door gemeenten en kaderwetgebieden is gedeclareerd bij het BCF en met de betreffende specifieke uitkering is gefinancierd (relevant voor uitname gemeentefonds);
- kolom 5: het totale BTW-bedrag dat bij het BCF is gedeclareerd en met de betreffende specifieke uitkering is gefinancierd;
- kolom 6: het totale BTW-bedrag uit kolom 5 uitgedrukt in procenten van de totale omvang van de betreffende specifieke uitkering.

Tabel 1. Relevante BTW-bedragen per specifieke uitkering in 2003, voor provincie- en gemeentefonds en totaal (in miljoenen euro's) en gemiddeld BTW-percentages per regeling.

<i>specifieke uitkering</i>	<i>ministerie</i>	<i>BTW PF</i>	<i>BTW GF</i>	<i>totaal BTW</i>	<i>btw%</i>
sociale integratie en veiligheid G25	BZK	0,00	0,73	0,73	0%
rampenbestrijding (Bdur)	BZK	0,00	0,77	0,77	1%
bommenregeling	BZK	0,00	2,89	2,89	10%
cofinanciering EFRO-programma's	EZ	0,00	0,00	0,00	0%
niet-fysieke stadseconomie	EZ	0,00	0,28	0,28	2%
tender investeringsprogramma provincies	EZ	0,00	0,26	0,26	0%
fysieke stadseconomie	EZ	0,00	0,06	0,06	0%
kosten waardering onroerende zaken	FIN	0,00	2,54	2,54	3%
gebiedsgericht beleid	LNV	0,03	0,00	0,03	0%
tijdelijke regeling kinderopvang	SZW	0,00	0,69	0,69	0%
Wet financiering Abw, loaw, loaz (Wfa)	SZW	0,00	2,60	2,60	0%
ID-banen/Wiw	SZW	0,00	4,03	4,03	0%
spoorweglawaai	VROM	0,05	0,03	0,07	7%
stille wegdekken	VROM	0,00	2,11	2,11	12%
investeringsbudget stedelijke vernieuwing	VROM	0,00	14,38	14,38	5%
innovatiebudget stedelijke vernieuwing	VROM	0,00	1,92	1,92	5%
klimaatconvenant bans	VROM	0,00	0,01	0,01	0%
afscherming wegverkeerslawaai	VROM	0,00	0,08	0,08	0%
bodemsanering	VROM	6,03	1,93	7,96	5%
milieuwethandhaving	VROM	0,04	0,00	0,04	2%
gebiedsgericht milieubeleid	VROM	0,04	0,00	0,04	0%

<i>specifieke uitkering</i>	<i>ministerie</i>	<i>BTW PF</i>	<i>BTW GF</i>	<i>totaal BTW</i>	<i>btw%</i>
opvang	VWS	0,00	0,03	0,03	0%
jeugdhulpverlening	VWS	0,06	0,01	0,07	0%
jeugdgezondheidszorg	VWS	0,00	0,05	0,05	0%
breedtesportimpuls	VWS	0,00	0,10	0,10	1%
bijdrage hoofdvaarwegen	V&W	2,32	0,00	2,32	15%
duurzaam veilig	V&W	0,01	0,11	0,13	1%
vervoermanagement	V&W	0,00	0,16	0,16	3%
inburgering nieuwkomers	JUS	0,00	0,40	0,40	0%
inburgering oudkomers	JUS	0,00	0,53	0,53	1%
Antillianengemeenten	JUS	0,00	0,06	0,06	2%
criminaliteitspreventie etnische minderheden	JUS	0,00	0,02	0,02	0%
opvang asielzoekers	JUS	0,00	0,01	0,01	0%
onderwijs in allochtone levende talen	OCW	0,00	0,03	0,03	0%
gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	OCW	0,00	0,14	0,14	0%
regionale meld- en coördinatiefunctie	OCW	0,00	0,01	0,01	0%
bibliotheken	OCW	0,00	0,00	0,00	0%
SUBTOTAAL	BZK	0,00	4,39	4,39	
SUBTOTAAL	EZ	0,00	0,59	0,60	
SUBTOTAAL	FIN	0,00	2,54	2,54	
SUBTOTAAL	LNV	0,03	0,00	0,03	
SUBTOTAAL	SZW	0,00	7,32	7,32	
SUBTOTAAL	VROM	6,16	20,46	26,62	
SUBTOTAAL	VWS	0,06	0,20	0,26	
SUBTOTAAL	V&W	2,34	0,28	2,61	
SUBTOTAAL	JUS	0,00	1,01	1,01	
SUBTOTAAL	OCW	0,00	0,17	0,17	
TOTAAL		8,59	36,96	45,56	
<i>Als gevolg van afrondingen kunnen totalen afwijken van de som der delen</i>					

Deel III.

Nacalculatie verdeling uitname gemeente- en
provinciefonds inclusief nettering specifieke uitkeringen
(product 2/3)

Evaluatie BTW-compensatiefonds

*product 2/3: nacalculatie verdeling uitname gemeente-
en provinciefonds inclusief nettering specifieke
uitkeringen*

583005 - 033

Tussenrapport

Cebeon, 11 mei 2007

I Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Algemene toelichting werkzaamheden vormgeving uitneemformules.....	4
2.1	Inleiding.....	4
2.2	Relevante vertrekpunten	4
2.3	Vorbereidingen en gegevensbewerkingen	6
3	Uitneemformules provinciefonds	9
3.1	Inleiding.....	9
3.2	Nacalculatorische uitneemformules provinciefonds 2003	9
3.3	Aansluiting nacalculatorische uitneemformules bij feitelijke BTW	12
3.4	Uitkomsten nacalculatie uitneemformules provinciefonds 2003	12
4	Uitneemformules gemeentefonds	15
4.1	Inleiding.....	15
4.2	Nacalculatorische uitneemformules gemeentefonds 2003	15
4.3	Aansluiting nacalculatorische uitneemformules bij feitelijke BTW-patronen	18
4.4	Uitkomsten nacalculatie uitneemformules gemeentefonds 2003.....	21
	Bijlagen	24
A	Herverdeeleffecten per gemeente.....	25

1 Inleiding

In opdracht van het ministerie van Financiën is Cebeon bezig met het onderzoek in het kader van de evaluatie van het BTW-compensatiefonds (BCF).

Nadat in het bestuurlijk overleg van april 2006 de totale bedragen zijn vastgesteld die uitgenomen dienen te worden uit respectievelijk het gemeente- en provinciefonds (product 1), kan het onderzoek worden afgerond met de nacalculatie van de verdeling van deze uit te nemen bedragen over taakgebieden (product 2), inclusief het netteren van specifieke uitkeringen (product 3). Deze werkzaamheden resulteren in een nieuwe set uitneemformules per taakgebied voor gemeente- en provinciefonds.

In dit tussenrapport wordt verslag gedaan van de werkzaamheden met betrekking tot de vormgeving van de uitneemformules voor gemeente- en provinciefonds. Achtereenvolgens komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- hoofdstuk 2: algemene toelichting werkwijze vormgeving uitneemformules;
- hoofdstuk 3: uitneemformules provinciefonds;
- hoofdstuk 4: uitneemformules gemeentefonds.

2 Algemene toelichting werkzaamheden vormgeving uitneemformules

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een toelichting gegeven op de voorbereidingen en gevolgde werkwijze bij de vormgeving van de uitneemformules voor het gemeente- en provinciefonds. Daartoe wordt achtereenvolgens ingegaan op de volgende onderwerpen:

- relevante vertrekpunten (paragraaf 2.2);
- voorbereidingen en gegevensbewerkingen (paragraaf 2.3).

2.2 Relevante vertrekpunten

uitneemformules op basis van feitelijke declaratiepatronen 2003

In het kader van product 1 is de omvang van de uitname uit gemeente- en provinciefonds nagecalculeerd.¹ Op basis van gegevens met betrekking tot de feitelijke BTW-declaraties in het jaar 2003 wordt de verdeling van de uitname nagecalculeerd. Hierbij wordt voor de verdeling zo goed mogelijk aangesloten bij de feitelijke declaratiepatronen in 2003, binnen het totaalvolume dat naar aanleiding van product 1 is vastgesteld. Hierbij is uitgegaan van de volgende totaalvolumes:²

- gemeentefonds: 1.114 miljoen euro op basis van de voorcalculatie plus 282 miljoen op basis van de nacalculatie van het volume (product 1). Dit komt neer op een totaalvolume van circa 1.396 miljoen euro;
- provinciefonds: 124 miljoen euro op basis van de voorcalculatie. De nacalculatie van het volume heeft voor de provincies niet geleid tot wijziging van het totaalvolume.³

De optelsom van de nacalculatorische uitneemformules per cluster voor gemeente- en provinciefonds sluit aan op deze totaalbedragen. Op basis van deze uitneemformules kunnen de uit het gemeente- en provinciefonds te nemen BTW-bedragen worden verdeeld over individuele gemeenten en provincies. In een later stadium dient deze verdeling te worden afgestemd op de (bestuurlijk) vastgestelde macrovolumes van de feitelijk uit gemeente- en provinciefonds te nemen bedragen.

één uitneemformule per cluster inclusief nettering

Er wordt per cluster uit het gemeente- en provinciefonds één uitneemformule gemaakt, waarin de nettering van de specifieke uitkeringen reeds is verwerkt.⁴ Op basis van onderzoeksresultaten van product 3 gaat het in 2003 bij de nettering voor het gemeentefonds om een totaal BTW-bedrag van circa 37 miljoen euro⁵; voor het provinciefonds gaat het om circa 9 miljoen euro. In een later stadium dienen de met de nettering gemoeide bedragen bestuurlijk te worden vastgesteld.

1. Zie ook: Cebeon, *Evaluatie BTW-compensatiefonds, product 1: nacalculatie omvang uitname gemeente- en provinciefonds*, tussenrapportage, 30 maart 2006.

2. Bij het gemeentefonds gaat het om het totaal voor alle gemeenten, inclusief de vier grote gemeenten.

3. Uit het onderzoek in het kader van product 1 blijkt dat er sprake is van een gering volumeverschil van circa 0,3 miljoen euro.

4. De BTW inzake specifieke uitkeringen is verwerkt bij de relevante clusters op basis van de respons van gemeenten, kaderwetgebieden en provincies.

5. Inclusief de vier grote gemeenten.

Over de nettering van de specifieke uitkeringen is reeds eerder gerapporteerd.⁶ In die rapportage wordt per specifieke uitkering vermeld hoeveel relevante BTW is gevonden die in de nettering van de uitnames uit gemeente- en provinciefonds wordt betrokken en als zodanig wordt verwerkt in de uitneemformules.

Bij het netteren is als volgt te werk gegaan:

- de gedeclareerde BTW die is gefinancierd met specifieke uitkeringen wordt in mindering gebracht op de totaal gedeclareerde BTW die relevant is voor de uitname uit het gemeente- en provinciefonds;
- na deze nettering worden op basis van de resterende BTW-bedragen bij gemeenten en provincies nieuwe uitneemformules per cluster opgesteld.

Door deze werkwijze wordt voorkomen dat er verstoringen optreden vanuit BTW in relatie tot specifieke uitkeringen die zeer ongelijk over gemeenten of provincies zijn verdeeld. In de voorcalculatorische uitneemformules was de financieringsbron van BTW onbekend. Hierdoor kon het gebeuren dat BTW, gefinancierd met specifieke uitkeringen die slechts voor enkele gemeenten of provincies relevant waren, via een globale uitneemformule bij alle gemeenten of provincies werd uitgenomen.

van voor- naar nacalculatorische uitneemformules

Op voorcalculatorische basis zijn voorafgaand aan de instelling van het BTW-compensatiefonds uitneemformules voor gemeente- en provinciefonds opgesteld. Met ingang van 2004 zijn via deze voorcalculatorische uitneemformules bedragen uit het gemeente- en provinciefonds genomen in verband met de instelling van het BTW-compensatiefonds. Deze voorcalculatorische uitneemformules kunnen nu op basis van feitelijke BTW-declaraties van gemeenten en provincies worden getoetst (nacalculatie).⁷

Voor de vormgeving van de nacalculatorische uitneemformules wordt in eerste instantie aangesloten bij de reeds bestaande uitneemformules op voorcalculatorische basis. Afwijkingen in het totale volume worden via een trimfactor weggewerkt (met deze bewerking worden de gewichten van alle verdeelmaatstaven binnen elk cluster derhalve in dezelfde mate bijgesteld). Deze afwijkingen in het totale volume hangen samen met:

- het feit dat voor gemeenten de nacalculatie van het volume (product 1) heeft geleid tot een extra uitname. Voor de provincies heeft de nacalculatie van het volume niet geleid tot een aanpassing van het totale bedrag dat uitgenomen wordt uit het provinciefonds;
- in het kader van de nettering wordt de uitname voor gemeenten en provincies verlaagd.

Vervolgens worden de uitneemformules afgestemd op de feitelijke BTW-patronen van gemeenten en provincies. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de volgende inzichten:

- voor de responderende steekproefgemeenten en provincies wordt gekeken of de verdeling van de relevante BTW per cluster duidelijke afwijkingen vertoont die aanleiding geven tot bijstellingen van de verdelende werking van de uitneemformules;
- voor alle gemeenten en provincies wordt het totaal van de uitneemformules voor alle clusters tezamen vergeleken met de totale uit te nemen bedragen (op basis van de gegevens uit product 1 inclusief de nettering op basis van product 3). Met behulp van een indeling van gemeenten en provincies naar uiteenlopende kenmerken wordt beoordeeld of de uitneemformules voldoende passend zijn;
- er wordt bekeken of bepaalde afwijkingen bij individuele (steekproef-) gemeenten en provincies kunnen worden verklaard door andere, niet in de (structureel werkende) uitneemformule te honoreren, factoren (bijvoorbeeld incidentele elementen). Zo kan er bij bepaalde taakgebieden sprake zijn van sterke schommelingen, bijvoorbeeld door grote verschillen in investeringsniveaus tussen de jaren.

6. Zie: Cebeon, *Evaluatie BTW-compensatiefonds, product 3: nettering specifieke uitkeringen*, tussenrapportage, 21 december 2006.

7. Aangezien de nacalculatie van het volume is gebaseerd op 2003 zijn de declaratiegegevens voor 2003 leidend bij de nacalculatie van de verdeling. Gegevens met betrekking tot 2004 worden ter ondersteuning c.q. nadere toetsing gebruikt.

relevante BTW kaderwetgebieden toegerekend aan inliggende gemeenten

Ook kaderwetgebieden declareren BTW bij het BTW-compensatiefonds waarmee rekening dient te worden gehouden bij de uitneemformules voor het gemeentefonds. Dit wordt gedaan door de relevante BTW van kaderwetgebieden toe te delen aan de gemeenten die in deze kaderwetgebieden gelegen zijn.⁸ Bij de vormgeving van de uitneemformules wordt via deze gemeenten dan rekening gehouden met de relevante BTW van kaderwetgebieden.

vormgeving uitneemformules gemeentefonds exclusief vier grote gemeenten (G4)

Bij de vormgeving van de uitneemformules voor het gemeentefonds worden de feitelijke BTW-patronen van de G4 (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht) buiten beschouwing gelaten. Dit houdt verband met de bijzondere positie van deze steden in het gemeentefonds. Deze bijzondere positie hangt samen met een aantal extra (intensieve) taken c.q. omstandigheden waarmee in het gemeentefonds rekening wordt gehouden via de individuele vaste bedragen voor elk van de G4.

In dit onderzoek wordt aangesloten bij de gebruikelijke werkwijze dat de formules eerst worden gemaakt op basis van alle gemeenten zonder de G4. Deze formules worden vervolgens toegepast op de G4, zodat (bestuurlijk) nader kan worden beoordeeld of en in hoeverre de uitkomsten van de formules voor de G4 dienen te worden aangepast.

2.3 Voorbereidingen en gegevensbewerkingen

2.3.1 Inleiding

Ten behoeve van product 2 is een aantal voorbereidende werkzaamheden verricht. We lichten de volgende deelactiviteiten afzonderlijk toe:

- respons product 2;
- bepaling relevante BTW per cluster voor responderende steekproefgemeenten en provincies;
- bepaling voorcalculatorische uitneemformule per cluster.

2.3.2 Respons product 2

algemeen

Vanaf het versturen van de vragenlijsten medio december 2005, zijn er diverse contacten geweest met gemeenten, provincies en kaderwetgebieden. Ook is door de respondenten regelmatig gebruik gemaakt van de ingestelde helpdesk BCF. Daarnaast is in een vijftal rappelrondes gemeenten, provincies en kaderwetgebieden die op dat moment nog niet hadden gerespondeerd verzocht alsnog op korte termijn de gevraagde informatie aan te leveren.

Na ontvangst van de gegevens zijn deze verwerkt (invoer in bestand, controles op juistheid, volledigheid en consistentie met andere informatiebronnen). In veel gevallen heeft dit aanleiding gegeven tot aanvullende vragen naar aanleiding van de opgegeven informatie. Het gaat hierbij onder andere om vragen met betrekking tot de juistheid van de opgaven (ook in relatie tot eerder opgegeven randtotalen in het kader van product 1), eventueel ontbrekende gegevens, mogelijke incidentele elementen, correcties voor de bijzondere bronnen per

8. Naar rato van hun inwonertal.

cluster, de toedeling van ondersteuning (nadere toedelingen van BTW op (hulp-)kostenposten en dergelijke) en toedeling van BTW inzake investeringen aan functies/clusters.

resultaat respons product 2

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de aantallen gemeenten, provincies en kaderwetgebieden die zijn benaderd met vragenlijsten en het aantal van hen waarvoor uiteindelijk kon worden beschikt over bruikbare gegevens.

Tabel 1. Bruikbare respons vragenlijsten product 2.

<i>respondenten</i>	<i>benaderd</i>	<i>respons</i>
<i>gemeenten</i>	120	51
<i>waarvan gemeenten 0-20.000 inwoners</i>	29	14
<i>waarvan gemeenten met 20-50.000 inwoners</i>	33	13
<i>waarvan gemeenten met 50-100.000 inwoners</i>	33	12
<i>waarvan gemeenten met 100-250.000 inwoners</i>	21	8
<i>waarvan gemeenten met >250.000 inwoners</i>	4	3
<i>kaderwetgebieden</i>	7	5
<i>provincies</i>	12	9

In de bovenstaande tabel is te zien dat iets minder dan de helft van het totale aantal benaderde gemeenten in de steekproef bruikbare respons heeft geleverd. Dit beeld geldt voor alle groottegroepen.

Van alle zeven kaderwetgebieden die een vragenlijst hebben ontvangen, hebben er vijf gereageerd met het aanleveren van bruikbare informatie.

Van alle 12 provincies die een vragenlijst hebben ontvangen, hebben er twee aangegeven niet mee te werken aan het onderzoek. Van één provincie waren de aangeleverde gegevens niet bruikbaar.⁹

Overigens wordt opgemerkt dat voor alle gemeenten, provincies en kaderwetgebieden gebruik kon worden gemaakt van de randtotalen met betrekking tot de voor de uitname relevante BTW.

2.3.3 Relevante BTW per cluster

algemeen

Voor de responderende steekproefgemeenten, kaderwetgebieden en provincies is per cluster de respons nader geordend en bewerkt. Het gaat daarbij om de volgende activiteiten.

corrigeren voor BTW bijzondere bronnen

Waar relevant is bij gemeenten en provincies per cluster gecorrigeerd voor:

- BTW openbaar vervoer;
- BTW gemeenschapsvoorzieningen;
- BTW samenwerkingsverbanden.

9. Omvangrijke BTW-bedragen die deze provincie heeft verzameld op (hulp)kostenplaatsen konden door deze provincie, ook na herhaalde verzoeken, niet worden toegedeeld aan de relevante clusters in het provinciefonds.

netteren voor BTW-SU per cluster

De in het kader van product 3 gevonden BTW-bedragen die zijn gefinancierd met specifieke uitkeringen en gedeclareerd bij het BCF zijn per individuele gemeente en provincie per cluster verwerkt (i.c. in mindering gebracht op het uit te nemen bedrag).

toerekenen btw kwg aan inliggende gemeenten per cluster

De door kaderwetgebieden opgegeven BTW-bedragen zijn verrekend bij de in deze kaderwetgebieden gelegen gemeenten (zie paragraaf 2.2).

2.3.4 Voorcalculatorische uitneemformules per cluster

Tot slot zijn de bestaande (voorcalculatorische) uitneemformules voor gemeente- en provinciefonds uiteenge-
rafeld naar deelformules per cluster van het gemeente- en provinciefonds in 2003. De benodigde bewerkingen
hiervoor zijn afgestemd met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Deze bestaande uitneemformules dienen zowel als hulpmiddel bij het vormgeven van de nieuwe uitneemfor-
mules, als om uiteindelijk het herverdeeeffect in beeld te kunnen brengen. Het herverdeeeffect voor een
individuele gemeente of provincie is het verschil in uitkomst tussen de nieuwe (nacalculatorische) uitneem-
formule en de bestaande (voorcalculatorische) uitneemformule.

3 Uitneemformules provinciefonds

3.1 Inleiding

De in hoofdstuk 2 beschreven werkwijze leidt tot nacalculatorische uitneemformules per cluster van het provinciefonds. Net als bij de voorcalculatorische uitneemformule worden daarbij de volgende clusters onderscheiden:

- Bestuur¹⁰;
- Infrastructuur;
- Water en Milieu;
- Ruimte;
- Voorzieningen.

In het vervolg van dit hoofdstuk worden de volgende onderwerpen nader toegelicht:

- de presentatie van de uitneemformules per cluster van het provinciefonds (paragraaf 3.2);
- de aansluiting van de nacalculatorische uitneemformules bij de feitelijke BTW van typen provincies (paragraaf 3.3);
- de uitkomsten van de nacalculatie van de uitneemformules voor het provinciefonds (paragraaf 3.4).

3.2 Nacalculatorische uitneemformules provinciefonds 2003

3.2.1 Inleiding

Conform de werkwijze zoals die staat beschreven in hoofdstuk 2 zijn de uitneemformules voor het provinciefonds opgesteld. In deze paragraaf worden de nacalculatorische uitneemformules per cluster van het provinciefonds gepresenteerd.¹¹

Behalve de uitneemformule wordt daarbij steeds het volgende aangegeven:

- het volumeverschil tussen de voor- en nacalculatorische uitneemformules (in euro's per inwoner);
- het aansluitverschil van de nacalculatorische uitneemformules en de feitelijke BTW-patronen voor typen provincies.¹²

3.2.2 Nacalculatorische uitneemformule Bestuur

uitneemformule

$(216.904,52 \times \text{VAST}) + (0,52 \times \text{INWO})$

10. Voor het Provinciefonds is er geen afzonderlijke uitneemformule voor het cluster OEM. Ook in dit onderzoek is er sprake van een nagenoeg te verwaarlozen component voor dit cluster. De geringe bedragen aan feitelijke BTW zijn meegenomen in het cluster Bestuur.

11. De genoemde gewichten zijn inclusief de uitkeringsfactor.

12. Hierbij zijn de responderende provincies ingedeeld in groepen op basis van hun inwonertal.

volumeverschil voor- en nacalculatie

De uitname voor het cluster Bestuur wordt als gevolg van de nacalculatie circa twee maal zo hoog en komt daarmee uit op circa 0,68 euro per inwoner.

aansluitverschil uitneemformule en feitelijke BTW-patronen

Het verschil tussen de nacalculatorische uitneemformule en de feitelijke BTW per groottegroep bedraagt voor het cluster Bestuur maximaal 0,10 euro per inwoner.

3.2.3 Nacalculatorische uitneemformule Infrastructuur

uitneemformule

$(9.090,75 \times \text{VAST}) - (0,10 \times \text{INWO}) + (0,01 \times \text{INWOvloer}) + (0,98 \times \text{INWOsted}) + (0,04 \times \text{INWOland}) + (5,69 \times \text{LAND}) + (2,21 \times \text{WATER}) + (5.028,33 \times \text{NKMS})$

volumeverschil voor- en nacalculatie

De uitname voor het cluster Infrastructuur neemt als gevolg van de nacalculatie enkele procenten af en komt daarmee uit op circa 3,86 euro per inwoner.

Overigens kan worden opgemerkt dat bij dit cluster sprake is van een beperkt effect van de nettering van specifieke uitkeringen.

aansluitverschil uitneemformule en feitelijke BTW-patronen

Het verschil tussen de nacalculatorische uitneemformule en de feitelijke BTW per groottegroep bedraagt voor het cluster Infrastructuur maximaal 0,03 euro per inwoner.

3.2.4 Nacalculatorische uitneemformule Water en milieu

uitneemformule

$(35.425,93 \times \text{VAST}) + (0,79 \times \text{INWO}) + (0,19 \times \text{INWOvloer}) + (0,17 \times \text{INWOsted}) - (0,07 \times \text{INWOland}) + (0,56 \times \text{LAND}) + (0,29 \times \text{WATER}) - (0,03 \times \text{GROEN}) - (54,74 \times \text{NKMS}) + (0,08 \times \text{WKK})$

volumeverschil voor- en nacalculatie

De uitname voor het cluster Water en milieu neemt als gevolg van de nacalculatie duidelijk af (bijna 40%) en komt daarmee uit op circa 1,26 euro per inwoner.

Overigens kan worden opgemerkt dat bij dit cluster sprake is van een duidelijk effect van de nettering van specifieke uitkeringen.

aansluitverschil uitneemformule en feitelijke BTW-patronen

Het verschil tussen de nacalculatorische uitneemformule en de feitelijke BTW per groottegroep bedraagt voor het cluster Water en milieu maximaal 0,16 euro per inwoner.

3.2.5 Nacalculatorische uitneemformule Ruimte

uitneemformule

$$(0,71 \times \text{INWO}) + (0,24 \times \text{INWOsted}) + (1,31 \times \text{GROEN})$$

volumeverschil voor- en nacalculatie

De uitname voor het cluster Ruimte wordt als gevolg van de nacalculatie bijna twee maal zo hoog en komt daarmee uit op circa 1,03 euro per inwoner.

aansluitverschil uitneemformule en feitelijke BTW-patronen

Het verschil tussen de nacalculatorische uitneemformule en de feitelijke BTW per groottegroep bedraagt voor het cluster Ruimte maximaal 0,31 euro per inwoner. Overigens wordt hierbij opgemerkt dat dit verschil vooral samenhangt met de afwijkende score van één provincie.

3.2.6 Nacalculatorische uitneemformule Voorzieningen

uitneemformule

$$(73,55 \times \text{VAST}) + (0,12 \times \text{INWO}) + (0,02 \times \text{INWOsted}) + (0,29 \times \text{INWOland}) + (0,08 \times \text{LAND})$$

volumeverschil voor- en nacalculatie

De uitname voor het cluster Voorzieningen wordt als gevolg van de nacalculatie ruim anderhalf maal zo hoog en komt daarmee uit op circa 0,25 euro per inwoner.

aansluitverschil uitneemformule en feitelijke BTW-patronen

Het verschil tussen de nacalculatorische uitneemformule en de feitelijke BTW per groottegroep bedraagt voor het cluster Voorzieningen maximaal 0,09 euro per inwoner.

3.2.7 Legenda afkortingen gebruikte maatstaven provinciefonds

Hieronder worden de in de uitneemformules gehanteerde afkortingen van verdeelmaatstaven uit het provinciefonds nader toegelicht.¹³

INWO=	aantal inwoners
INWOvloer=	aantal inwoners met een minimum van 640.000
INWOsted=	aantal inwoners in stedelijke gebieden
INWOland=	aantal inwoners in landelijke gebieden (met een maximum van 607.000)
LAND=	aantal hectaren land
WATER=	aantal hectaren water
GROEN=	aantal hectaren groen
NKMS=	aantal gewogen kilometers weglengte

13. De definiëring van de maatstaven sluit aan bij die van het provinciefonds, stand septembercirculaire 2003.

3.3 Aansluiting nacalculatorische uitneemformules bij feitelijke BTW

Het aansluitverschil tussen de nacalculatorische uitneemformules en de feitelijke BTW-patronen wordt in onderstaande tabel gepresenteerd voor een indeling van de provincies in een drietal inwonergroottesgroepen en het totaal.

In de onderstaande tabel wordt per provinciegroep een overzicht gegeven van:

- kolom 1: de omvang van de nacalculatorische uitname;
- kolom 2: de omvang van de feitelijk relevante BTW in 2003;
- kolom 3: het aansluitverschil tussen nacalculatorische uitneemformules en feitelijke BTW in 2003.

Tabel 2. Overzicht aansluitverschillen nacalculatorische uitneemformules en feitelijke BTW 2003 voor enkele typen provincies (bedragen in euro's per inwoner).

<i>inwonergroottesgroepen</i>	<i>(1) uitname nacalculatie</i>	<i>(2) feitelijke BTW 2003</i>	<i>aansluit verschil (1-2)</i>
<i>klein</i>	12,1	12,1	0,1
<i>middelgroot</i>	7,8	7,9	-0,2
<i>groot</i>	5,9	5,9	0,0
<i>totaal</i>	7,1	7,1	0,0
<i>Als gevolg van afrondingen kunnen totalen afwijken van de som der delen</i>			

In de bovenstaande tabel is te zien dat de nacalculatorische uitneemformules voor diverse typen provincies goed aansluiten bij de feitelijke BTW in 2003. Overigens kan worden opgemerkt dat achter resterende aansluitverschillen nog incidentele effecten schuil kunnen gaan. Tussen individuele provincies is er soms sprake van een verschillende ontwikkeling in de omvang van de gedeclareerde BTW tussen 2003 en 2004.

3.4 Uitkomsten nacalculatie uitneemformules provinciefonds 2003

verschil voorcalculatorische en nacalculatorische uitname per cluster

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de verschillen tussen de uitkomsten van de voor- en nacalculatorische uitneemformules per cluster van het provinciefonds. Bij de nacalculatorische uitneemformules is rekening gehouden met de nettering van de specifieke uitkeringen.

Tabel 3. Verschil uitkomst voor- en nacalculatorische uitneemformules per cluster provinciefonds 2003. Bedragen in miljoenen euro's.

<i>cluster</i>	<i>uitname voorcalculatie</i>	<i>uitname nacalculatie</i>	<i>verschil</i>
<i>Bestuur</i>	5,9	11,0	5,1
<i>Infrastructuur</i>	69,6	62,5	-7,0
<i>Water en milieu</i>	36,3	20,4	-15,9
<i>Ruimte</i>	9,0	16,8	7,7
<i>Voorzieningen</i>	2,8	4,1	1,2
<i>Totaal</i>	123,6	114,7	-8,9
<i>Als gevolg van afrondingen kunnen totalen afwijken van de som der delen</i>			

In de bovenstaande tabel is het volgende te herkennen:

- het effect van de nettering heeft vooral betrekking op de clusters Infrastructuur en Water en milieu;
- daarnaast is er op basis van de nacalculatie sprake van een verschuiving van de uitname tussen de clusters, waarbij de uitname bij de clusters Ruimte, Bestuur en Voorzieningen hoger uitvalt dan voorcalculatorisch was geraamd.

herverdeeeffect per provincie

Door de uitkomst van de nacalculatorische uitneemformules te vergelijken met die van de voorcalculatorische, ontstaat er een beeld van de herverdeeeffecten per provincie. Deze herverdeeeffecten geven de omvang van de bijstelling van de verdeling aan wanneer de voorcalculatorische uitneemformules worden vervangen door de nacalculatorische uitneemformules.

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van:

- kolom 1: de omvang van de voorcalculatorische uitneemformule;
- kolom 2: de omvang van de nacalculatorische uitname;
- kolom 3: de herverdeeeffecten (uitkomst nacalculatorische minus voorcalculatorische uitneemformules) in euro's per inwoner;
- kolom 4: de herverdeeeffecten in procenten van de algemene uitkering in het provinciefonds.

Tabel 4. Herverdeeleffecten nacalculatorische uitneemformules 2003 per provincie (bedragen in euro's per inwoner).

<i>provincies</i>	<i>uitname voorcalculatie</i>	<i>uitname nacalculatie</i>	<i>herverdeel effect</i>	<i>herverdeel effect in % AU</i>
<i>Groningen</i>	12,6	11,4	-1,2	-1,0%
<i>Friesland</i>	13,0	11,8	-1,3	-1,0%
<i>Drenthe</i>	12,1	11,1	-1,0	-0,8%
<i>Overijssel</i>	8,9	8,3	-0,6	-0,8%
<i>Gelderland</i>	8,4	7,8	-0,5	-0,9%
<i>Utrecht</i>	6,2	5,9	-0,3	-0,7%
<i>Noord-Holland</i>	6,0	5,6	-0,4	-0,9%
<i>Zuid-Holland</i>	5,4	5,0	-0,4	-0,9%
<i>Zeeland</i>	15,5	13,6	-1,9	-1,2%
<i>Noord-Brabant</i>	6,4	6,0	-0,3	-0,8%
<i>Limburg</i>	7,4	7,0	-0,4	-0,7%
<i>Flevoland</i>	14,7	13,2	-1,5	-1,1%
<i>Totaal</i>	7,6	7,1	-0,5	-0,9%
<i>Als gevolg van afrondingen kunnen totalen afwijken van de som der delen</i>				

In de bovenstaande tabel is te zien dat de totale uitname voor de provincies, als gevolg van de bijstellingen in de verdeling op basis van de nacalculatie, afneemt met gemiddeld circa 0,5 euro per inwoner. Tussen individuele provincies varieert deze afname van minimaal 0,3 euro per inwoner tot maximaal 1,9 euro per inwoner. De afname hangt samen met de nettering van de specifieke uitkeringen.

Uitgedrukt in procenten van de totale omvang van de algemene uitkering uit het provinciefonds 2003 varieert de afname van de uitname van 0,7% tot 1,2%. Deze variatie hangt samen met de verschuiving in uitname tussen de clusters op basis van de nacalculatie, inclusief nettering.

4 Uitneemformules gemeentefonds

4.1 Inleiding

De in hoofdstuk 2 beschreven werkwijze leidt tot nacalculatorische uitneemformules per cluster van het gemeentefonds. Net als bij de voorcalculatorische uitneemformule wordt in dit verband aangesloten bij de clusterindeling van het gemeentefonds:

- Werk en inkomen;
- Maatschappelijke zorg;
- Educatie;
- Kunt en ontspanning;
- Groen;
- Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing;
- Oudheid;
- Riolering;
- Reiniging;
- Wegen en water;
- Openbare orde en veiligheid;
- Fysiek milieu;
- Bevolkingszaken;
- Algemene ondersteuning.

In het vervolg van dit hoofdstuk worden de volgende onderwerpen nader toegelicht:

- de presentatie van de nacalculatorische uitneemformules per cluster van het gemeentefonds (paragraaf 4.2);
- de aansluiting van de nacalculatorische uitneemformules bij de feitelijke BTW van typen gemeenten (paragraaf 4.3);
- de uitkomsten van de nacalculatie van de uitneemformules voor het gemeentefonds (paragraaf 4.4).

4.2 Nacalculatorische uitneemformules gemeentefonds 2003

inleiding

Conform de werkwijze zoals die staat beschreven in hoofdstuk 2 zijn de uitneemformules voor het gemeentefonds opgesteld (alles exclusief de G4). Nadat de uitneemformules met behulp van de gegevens van de steekproefgemeenten zijn vormgegeven, is een aantal aanvullende bewerkingen nodig om een landelijk totaalbeeld te krijgen. Het gaat om de volgende bewerkingen:

- in verband met onvoldoende representativiteit van de steekproef voor artikel-12-gemeenten en snel groeiende gemeenten, zijn voor alle gemeenten die in 2003 tot deze groepen behoren correcties aangebracht die er voor zorgen dat voor elk van deze groepen gemeenten de uitname in totaal aansluit op de feitelijk gedeclareerde BTW in 2003. Dit gebeurt door in de uitneemformule een percentage van hun extra uitkering (artikel-12 c.q. omvangrijke opgave woningbouw) te nemen;

- daarnaast wordt de relevante BTW met betrekking tot de Overige eigen middelen verwerkt via de factor¹⁴ om de uitneemformules voor alle gemeenten (exclusief de G4) tezamen te laten aansluiten op het relevante macrobedrag (product 1 minus product 3).

In deze paragraaf worden de aldus opgestelde nacalculatorische uitneemformules per cluster van het gemeentefonds gepresenteerd.¹⁵

uitneemformule Werk en Inkomen

$$(1,24 \times LI) + (2,32 \times LIDR) + (39,67 \times ABW) + (3.188,97 \times ABW_{sch_n}) + (173,17 \times ABW_{sch_v}) + (0,60 \times UO) + (0,06 \times KPREG)$$

uitneemformule Maatschappelijke Zorg

$$(0,55 \times INWO) + (1,84 \times JONG) + (0,03 \times OUD) + (0,12 \times LI) + (8,32 \times LIdr) + (5,13 \times ABW) + (1,57 \times UO) + (5,99 \times MINDERH) + (8,91 \times EENOU) + (0,12 \times KPLOK) + (0,31 \times KPREG) + (0,09 \times LAND) + (0,09 \times BIWA) + (0,40 \times WOONR) + (0,55 \times OAD) + (80,52 \times KERNEN)$$

uitneemformule Educatie

$$(0,05 \times INWO) + (2,18 \times JONG) + (0,14 \times LIdr) + (0,13 \times MINDERH) + (0,11 \times LL_SO) + (0,57 \times LL_VO) + (0,12 \times LAND) + (0,12 \times BIWA) + (0,01 \times OAD) + (305,14 \times KERNEN)$$

uitneemformule Kunst en Ontspanning

$$(0,99 \times INWO)$$

uitneemformule Groen

$$(3,55 \times INWO) + (7,70 \times WOONR)$$

uitneemformule VHR0SV

$$(4,34 \times LI) + (0,14 \times MINDERH) + (0,73 \times LAND) + (0,73 \times BIWA) + (8,33 \times WOONR) + (2.137.120,11 \times ISVa) + (1.214.182,34 \times ISVb) + (0,09 \times OAD) + (4.273,29 \times VAST) + (266.109,39 \times UTRECHT) + (215.912,78 \times DEN HAAG) + (159.505,53 \times ROTTERDAM) + (93.356,82 \times AMSTERDAM)$$

uitneemformule Oudheid

$$(3,19 \times BO31) + (0,05 \times BO31hk) + (1.760,04 \times HISTK)$$

uitneemformule Riolering

$$(3,27 \times LAND) + (3,77 \times LANDbtot) + (20,93 \times WOONR) + (16,29 \times WOONRbtot) - (3,90 \times OAD) - (1,87 \times OADbtot)$$

uitneemformule Reiniging

$$(7,22 \times INWO) + (15,62 \times WOONR)$$

14. Dit betreft een factor op alle maatstaven.

15. De genoemde gewichten zijn inclusief de uitkeringsfactor.

uitneemformulie Wegen en Water

$(3,54 \times \text{INWO}) + (0,27 \times \text{INWO}bfnk) + (0,91 \times \text{KPLOK}) + (0,22 \times \text{LAND}) + (2,48 \times \text{LAND}bftot) + (0,22 \times \text{BIWA}) + (2,07 \times \text{BUIWA}) + (685,11 \times \text{OPPBE}kbfk) + (247,28 \times \text{OPPBE}Nkbfk) + (5,23 \times \text{WOONR}) + (12,40 \times \text{WOONR}bfk) + (1.008,34 \times \text{HISTK}4065) + (1.008,34 \times \text{HISTK}65+) + (4,03 \times \text{HISTWA}) + (3,37 \times \text{OAD}) + (2,63 \times \text{OEVER}bftot) + (1,48 \times \text{OEVER}dhtot) + (1.960,59 \times \text{KERNEN}bfnk) + (4,11 \times \text{VEST})$

uitneemformule Openbare Orde en Veiligheid

$(0,17 \times \text{KPLOK}) + (0,13 \times \text{KPREG}) + (0,35 \times \text{LAND}) + (0,35 \times \text{BIWA}) + (1,41 \times \text{BUIWA}) + (36,82 \times \text{OPPBE}B) + (4,24 \times \text{WOONR}) + (398,79 \times \text{HISTK}) + (0,35 \times \text{BO31}) + (0,16 \times \text{OAD}) + (1.808,12 \times \text{KERNEN}) + (1,30 \times \text{VEST}) + (10.028,79 \times \text{VAST})$

uitneemformule Fysiek Milieu

$(0,23 \times \text{INWO}) + (0,23 \times \text{LAND}) + (24,50 \times \text{OPPBE}B) + (1,77 \times \text{WOONR}) + (0,26 \times \text{OAD}) + (8,49 \times \text{VEST}) + (1.653,28 \times \text{VAST})$

uitneemformule Bevolkingszaken

$(1,01 \times \text{INWO}) + (1,50 \times \text{MINDERH}) + (3.386,49 \times \text{VAST})$

uitneemformule Algemene Ondersteuning

$(3,79 \times \text{INWO}) + (10,57 \times \text{WOONR}) + (16.855,16 \times \text{VAST}) + (0,61 \times \text{GROEI}) + (0,28 \times \text{ART12}) + (13.280.258,29 \times \text{AMSTERDAM}) + (9.447.234,94 \times \text{ROTTERDAM}) + (6.929.413,68 \times \text{DEN HAAG}) + (3.704.373,84 \times \text{UTRECHT})$

legenda afkortingen gebruikte maatstaven gemeentefonds

Hieronder worden de in de uitneemformules gehanteerde afkortingen van verdeelmaatstaven uit het gemeentefonds nader toegelicht.¹⁶

INWO=	aantal inwoners
INWObfnk=	aantal inwoners gewogen met bodemfactor buitengebied
JONG=	aantal jongeren
OUDE=	aantal ouderen
LI=	aantal huishoudens met een laag inkomen
LIdr=	aantal huishoudens met een laag inkomen boven drempel (10% WOONR)
ABW=	aantal bijstandsonvangers
ABW_sch_n=	schaalnadeelfactor bijstandsonvangers
ABW_sch_v=	schaalvoordeelfactor bijstandsonvangers
UO=	aantal uitkeringsontvangers
MINDERH=	aantal minderheden
EENOUDE=	aantal eenouderhuishoudens
KPLOK=	lokaal klantenpotentieel
KPREG=	regionaal klantenpotentieel
LAND=	oppervlakte land
LANDbtot=	oppervlakte land gewogen met percentage slechte bodem
LANDbftot=	oppervlakte land gewogen met bodemfactor gemeente
BIWA=	oppervlakte binnenwater

16. De definiëring van de maatstaven sluit aan bij die van het gemeentefonds conform de Financiële Verhoudingswet 2001, stand septembercircularie 2003.

BUIWA=	oppervlakte buitenwater
OPPBEB=	geïndexeerde oppervlakte bebouwing
OPPBEBkbfk=	geïndexeerde oppervlakte bebouwing in woonkernen gewogen met bodemfactor woonkernen
OPPBEBnkbfnk=	geïndexeerde oppervlakte bebouwing buitengebied gewogen met bodemfactor buitengebied
WOONR=	aantal woonruimten
WOONRbtot=	aantal woonruimten gewogen met percentage slechte bodem
WOONRbfk=	aantal woonruimten gewogen met bodemfactor woonkernen
HISTK=	oppervlakte historische kern
HISTK4065=	oppervlakte historische kern indien >40 hectaren en <= 65 hectaren
HISTK65+=	oppervlakte historische kern indien >65 hectaren
HISTWA=	kadelengte historisch water
BO31=	historisch aantal woningen in bewoonde oorden 1931
BO31hk=	historisch aantal woningen in bewoonde oorden 1931 in historische kern
ISVa=	investeringsbudget stedelijke vernieuwing, onderdeel stadsvernieuwing
ISVb=	investeringsbudget stedelijke vernieuwing, onderdeel herstructurering
OAD=	omgevingsadressendichtheid
OADbtot=	omgevingsadressendichtheid gewogen met percentage slechte bodem
OEVER=	oeverlengte
OEVERbftot=	oeverlengte gewogen met bodemfactor gemeente
OEVERdhibftot=	oeverlengte gewogen met dichtheidsfactor (aantal inwoners per hectare land en binnenwater) en bodemfactor gemeente
KERNEN=	aantal woonkernen
KERNENbfnk=	aantal woonkernen gewogen met bodemfactor buitengebied
VEST=	aantal bedrijfsvestigingen
UTRECHT=	vast bedrag Utrecht
DEN HAAG=	vast bedrag Den Haag
ROTTERDAM=	vast bedrag Rotterdam
AMSTERDAM=	vast bedrag Amsterdam
GROEI=	omvangrijke opgave woningbouw
LL_SO=	gewogen aantal leerlingen speciaal onderwijs
LL_VO=	gewogen aantal leerlingen voortgezet onderwijs
ART12=	aanvullende uitkering artikel-12 gemeenten

4.3 Aansluiting nacalculatorische uitneemformules bij feitelijke BTW-patronen

4.3.1 Inleiding

Zoals in hoofdstuk 2 is beschreven is bij het opstellen van de nacalculatorische uitneemformules enerzijds gebruik gemaakt van BTW-gegevens per cluster voor de steekproefgemeenten en anderzijds van totale BTW-bedragen voor alle Nederlandse gemeenten.

In deze paragraaf wordt het aansluitverschil tussen de nacalculatorische uitneemformules en de feitelijke BTW-patronen gepresenteerd:

- in paragraaf 4.3.2 wordt het aansluitverschil per cluster voor de steekproefgemeenten weergegeven;

- in paragraaf 4.3.3 wordt het aansluitverschil voor alle gemeenten, ingedeeld naar uiteenlopende kenmerken, gepresenteerd.

4.3.2 Aansluitverschil per cluster voor steekproefgemeenten (exclusief G4)

Met behulp van de gegevens van de steekproefgemeenten inzake het relevante deel van de feitelijke BTW-declaraties per cluster, zijn de uitneemformules zo goed mogelijk afgestemd op de feitelijke BTW-patronen in 2003.

In de onderstaande tabel wordt het aansluitverschil tussen de uitneemformules en de feitelijke BTW per cluster per inwonergroep (exclusief G4) weergegeven.

Tabel 5. Aansluitverschillen steekproefgemeenten tussen uitneemformules en feitelijke BTW 2003 per cluster gemeentefonds per inwonergroep (excl. G4). Bedragen in euro's per inwoner.

<i>cluster</i>	<i>0-20.000 inwoners</i>	<i>20-50.000 inwoners</i>	<i>50-100.000 inwoners</i>	<i>100-250.000 inwoners</i>	<i>totaal excl. G4</i>
<i>Werk en inkomen</i>	0	0	0	0	0
<i>Maatschappelijke zorg</i>	1	0	0	-0	0
<i>Educatie</i>	-0	-1	-0	0	0
<i>Kunst en Ontspanning</i>	-0	-0	-0	0	0
<i>Groen</i>	1	-1	-0	0	0
<i>VHROSV</i>	-0	-0	0	-0	0
<i>Oudheid</i>	-0	-0	0	0	0
<i>Riolering</i>	-1	-3	0	1	0
<i>Reiniging</i>	-0	-1	-1	1	0
<i>Wegen en water</i>	1	0	-0	-0	0
<i>Openbare orde en veiligheid</i>	1	-0	-1	1	0
<i>Fysiek milieu</i>	1	0	-0	-0	0
<i>Bevolkingszaken</i>	0	0	-0	0	0
<i>Algemene ondersteuning</i>	-1	2	1	-1	0

In de bovenstaande tabel is te zien dat bij elk cluster de uitneemformule voor alle steekproefgemeenten tezamen steeds aansluit bij de feitelijke BTW in 2003. Ook voor de verschillende inwonergroepen zijn de aansluitverschillen beperkt.

Bij enkele clusters is er sprake van relatief veel dynamiek en grote verschillen tussen individuele gemeenten. Met name bij de clusters Reiniging en Riolering speelt dit een belangrijke rol. De omvang van de totale uitname stijgt voor deze clusters substantieel. Daarbinnen is er voor individuele gemeenten sprake van effecten van grote investeringen (onder andere aansluiting riolering buitengebied, aanschaf nieuwe afvalinzamelinstallaties, et cetera).

4.3.3 Aansluitverschil voor alle gemeenten (exclusief G4)

In de onderstaande tabel wordt de uitkomst van de uiteindelijke uitneemformules¹⁷ voor alle gemeenten (exclusief G4) vergeleken met de feitelijke BTW. Dit aansluitverschil wordt gepresenteerd voor een indeling van alle Nederlandse gemeenten in een aantal uiteenlopende groepen en het totaal. Hierbij wordt per gemeentegroep¹⁸ een overzicht gegeven van:

- kolom 1: de omvang van de nacalculatorische uitname;
- kolom 2: de omvang van de feitelijk relevante BTW in 2003;
- kolom 3: het aansluitverschil tussen nacalculatorische uitneemformules en feitelijke BTW in 2003.

Tabel 6. Uitkomsten nacalculatorische uitneemformules 2003 excl. G4 voor typen gemeenten (bedragen in euro's per inwoner).

<i>gemeentegroepen</i>	<i>(1) uitname nacalculatie</i>	<i>(2) feitelijke BTW 2003</i>	<i>aansluit verschil (1--2)</i>
<i>0-10.000 inwoners</i>	86	88	-2
<i>10-20.000 inwoners</i>	82	80	2
<i>20-50.000 inwoners</i>	78	79	-1
<i>50-100.000 inwoners</i>	80	82	-2
<i>100-250.000 inwoners</i>	83	81	2
<i>totaal excl. G4</i>	80	80	0
<i>groeigemeenten</i>	117	117	0
<i>artikel 12</i>	129	129	0
<i>dun bebouwd</i>	79	78	1
<i>dicht bebouwd</i>	64	65	-1
<i>goede bodemgesteldheid</i>	77	76	1
<i>slechte bodemgesteldheid</i>	63	65	-1
<i>weinig regionale klantenpotentiëlen</i>	80	80	0
<i>veel regionale klantenpotentiëlen</i>	63	63	-0
<i>weinig huishoudens met laag inkomen</i>	79	79	1
<i>veel huishoudens met laag inkomen</i>	62	63	-0
<i>weinig minderheden</i>	79	78	0
<i>veel minderheden</i>	63	64	-0
<i>Als gevolg van afrondingen kunnen totalen afwijken van de som der delen</i>			

De bovenstaande tabel illustreert dat de uitneemformules voor verschillende typen gemeenten globaal aansluiten bij (verschillen in) feitelijke BTW-patronen in 2003.

Overigens kan worden opgemerkt dat achter resterende aansluitverschillen nog incidentele effecten schuil kunnen gaan. Voor individuele gemeenten is er soms sprake van een verschillende ontwikkeling in de omvang van de gedeclareerde BTW tussen 2003 en 2004, mede onder invloed van een wisselende omvang van investeringen.

17. Zie ook paragraaf 4.2.

18. De indeling van de groepen is samengesteld op basis van verdeelmaatstaven in het gemeentefonds.

4.4 Uitkomsten nacalculatie uitneemformules gemeentefonds 2003

4.4.1 Verschil voorcalculatorische en nacalculatorische uitname per cluster

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de verschillen tussen de uitkomst van de voor- en nacalculatorische uitneemformules per cluster van het gemeentefonds (exclusief G4). Bij de nacalculatorische uitneemformules is rekening gehouden met de nettering van de specifieke uitkeringen.

Tabel 7. Verschil uitkomst voor- en nacalculatorische uitneemformules per cluster gemeentefonds 2003 (exclusief G4). Bedragen in miljoenen euro's.

<i>cluster</i>	<i>(1) uitname voorcalculatie</i>	<i>(2) uitname nacalculatie</i>	<i>verschil (2)--(1)</i>
<i>Werk en inkomen</i>	31,6	33,2	1,6
<i>Maatschappelijke zorg</i>	24,7	47,2	22,5
<i>Educatie</i>	10,4	10,4	0,0
<i>Kunst en ontspanning</i>	9,0	13,9	4,9
<i>Groen</i>	75,6	98,2	22,6
<i>VHROSV</i>	58,2	66,5	8,3
<i>Oudheid</i>	6,6	7,3	0,7
<i>Riolering</i>	81,2	119,3	38,1
<i>Reiniging</i>	64,9	199,4	134,5
<i>Wegen en water</i>	322,8	294,5	-28,3
<i>Openbare orde en veiligheid</i>	34,6	49,0	14,4
<i>Fysiek milieu</i>	38,2	25,7	-12,6
<i>Bevolkingszaken</i>	16,6	16,9	0,2
<i>Algemene ondersteuning</i>	155,2	154,8	-0,4
<i>Totaal</i>	929,5	1.136,3	206,8

Als gevolg van afrondingen kunnen totalen afwijken van de som der delen

De bovenstaande tabel illustreert de gecombineerde effecten van het netteren van de specifieke uitkeringen en de nacalculatie van de uitneemformules per cluster. Per saldo is er sprake van een duidelijk afname van de uitname bij de clusters Wegen en water en Fysiek milieu. Bij de meeste overige clusters is er per saldo sprake van een toename van de uitname. In absolute omvang is deze toename het grootst bij de clusters Reiniging en Riolering.

4.4.2 Werkwijze ten aanzien van de vier grote gemeenten (G4)

De landelijke nacalculatorische uitneemformules zoals deze zijn ontwikkeld voor alle gemeenten exclusief de vier grote gemeenten (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht) kunnen worden toegepast op deze gemeenten. Dit leidt tot een aansluitverschil: de feitelijke BTW voor de G4 is gemiddeld circa 16 euro per inwoner hoger dan de uitneemformules.

In overleg met de begeleidingscommissie van het onderzoek is besloten om dit gemiddelde aansluitverschil naar rato van de omvang van de vaste bedragen van de G4 te verwerken in de nacalculatorische uitneemformule. Deze werkwijze voor de G4 heeft geen invloed op de uitkomsten voor alle andere Nederlandse gemeenten.

4.4.3 Verschil voor- en nacalculatorische uitneemformules per gemeente

ophoging voorcalculatorische op basis van nacalculatie volume

De nacalculatie van de uitnames uit het gemeente- en provinciefonds bestaat uit de volgende componenten:

- de nacalculatie van het volume (product 1);
- de nacalculatie van de verdeling, inclusief nettering van specifieke uitkeringen (product 2/3).

Eerder is gerapporteerd over de nacalculatie van het volume die heeft geleid tot een extra uitname uit het gemeentefonds. In de voorliggende rapportage staan de effecten van de nacalculatie van de verdeling inclusief de nettering van de specifieke uitkeringen centraal. Tegen deze achtergrond worden de uitkomsten van de nacalculatorische uitneemformules vergeleken met de voorcalculatorische uitneemformules die zijn opgehoogd met het eerder gerapporteerde volumeverschil op basis van de nacalculatie van het volume.

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van:

- kolom 1 : de omvang van de opgehoogde voorcalculatorische uitneemformule;
- kolom 2: de omvang van de nacalculatorische uitname;
- kolom 3: de herverdeeeffecten (uitkomst nacalculatorische minus voorcalculatorische uitneemformules).

Tabel 8. Uitkomsten nacalculatorische uitneemformules voor typen gemeenten (bedragen in euro's per inwoner).

<i>gemeentegroepen</i>	<i>opgehoogde uitname voorcalculatie</i>	<i>uitname nacalculatie</i>	<i>herverdeel effect</i>
<i>0-10.000 inwoners</i>	84	86	1
<i>10-20.000 inwoners</i>	80	82	2
<i>20-50.000 inwoners</i>	79	78	-1
<i>50-100.000 inwoners</i>	84	80	-4
<i>100-250.000 inwoners</i>	88	84	-5
<i>>250.000 inwoners</i>	113	108	-5
<i>totaal</i>	86	84	-2
<i>groeigemeenten</i>	92	117	26
<i>artikel 12</i>	83	129	46
<i>dun bebouwd</i>	79	79	-0
<i>dicht bebouwd</i>	91	88	-4
<i>goede bodemgesteldheid</i>	80	77	-3
<i>slechte bodemgesteldheid</i>	92	91	-1
<i>weinig regionale klanten</i>	80	80	0
<i>veel regionale klanten</i>	91	87	-4
<i>weinig lage inkomens</i>	79	79	0
<i>veel lage inkomens</i>	92	88	-5
<i>weinig minderheden</i>	79	79	-0
<i>veel minderheden</i>	92	88	-4
<i>Als gevolg van afrondingen kunnen totalen afwijken van de som der delen</i>			

In de bovenstaande tabel zijn de volgende twee effecten gecombineerd te zien:

- het effect van de nacalculatie van de verdeling (product 2);
- het effect van de nettering van specifieke uitkeringen (product 3).

Per saldo is er voor groepen gemeenten sprake van weinig substantiële herverdeeeffecten, met uitzondering van groeigemeenten en artikel-12-gemeenten. Bij deze gemeenten wordt opgemerkt dat de uitname is gekoppeld aan de tijdelijke extra uitkeringen voor deze gemeenten (omvangrijke opgave woningbouw en aanvullende uitkering artikel-12).

Verder is te zien dat de herverdeeeffecten, met name als gevolg van de nettering, vooral terecht komen bij grotere, meer verstedelijkte centrumgemeenten waar overigens ook de meeste aandachtsgroepen (huishoudens met een laag inkomen, minderheden) zijn vertegenwoordigd.

Als bijlage bij deze notitie is een specificatie van de herverdeeeffecten per gemeenten in 2003 opgenomen (gemeentelijke indeling 2005). In de tabel in deze bijlage is in de laatste kolom aangegeven welke gemeenten in 2003 een uitkering ontvingen in het kader van omvangrijke opgave woningbouw (snelle groei) of artikel-12.

Bijlagen

A Herverdeeleffecten per gemeente

Tabel 9. Specificatie uitkomsten nacalculatie 2003 per gemeente. Gemeentelijke indeling 2005. Bedragen in euro's per inwoner.

<i>gemeentenaam</i>	<i>opgehoogde voorcalculatorische uitname</i>	<i>nacalculatorische uitname</i>	<i>herverdeel effect</i>	<i>toelichting</i>
<i>'s-Gravendeel</i>	81	81	0	
<i>'s-Gravenhage</i>	108	103	-5	
<i>'s-Hertogenbosch</i>	85	78	-7	
<i>Aa en Hunze</i>	85	86	0	
<i>Aalburg</i>	72	72	-0	
<i>Aalsmeer</i>	79	78	-1	
<i>Aalten</i>	76	74	-3	
<i>Abcoude</i>	76	79	2	
<i>Achkarspelen</i>	75	75	-0	
<i>Alblasserdam</i>	80	79	-1	
<i>Albrandswaard</i>	94	116	22	groei
<i>Alkemade</i>	78	79	1	
<i>Alkmaar</i>	86	79	-7	
<i>Almelo</i>	84	78	-6	
<i>Almere</i>	91	111	19	groei
<i>Alphen-Chaam</i>	81	82	0	
<i>Alphen aan den Rijn</i>	81	76	-5	
<i>Ambt Montfort</i>	77	79	2	
<i>Ameland</i>	154	150	-4	
<i>Amerongen</i>	75	76	1	
<i>Amersfoort</i>	81	75	-6	
<i>Amstelveen</i>	90	86	-4	
<i>Amsterdam</i>	125	115	-10	
<i>Andijk</i>	93	94	2	
<i>Anna Paulowna</i>	82	84	2	
<i>Apeldoorn</i>	81	76	-5	
<i>Appingedam</i>	91	92	0	
<i>Arcen en Velden</i>	77	78	2	
<i>Arnhem</i>	91	84	-7	
<i>Assen</i>	82	79	-3	
<i>Asten</i>	75	73	-2	
<i>Baarle-Nassau</i>	95	96	1	
<i>Baarn</i>	81	78	-2	

<i>gemeentenaam</i>	<i>opgehoogde voorcalculatorische uitname</i>	<i>nacalculatorische uitname</i>	<i>herverdeel effect</i>	<i>toelichting</i>
<i>Barendrecht</i>	98	133	35	groei
<i>Barneveld</i>	74	72	-2	
<i>Bedum</i>	80	83	2	
<i>Beek</i>	73	73	-0	
<i>Beemster</i>	84	87	3	
<i>Beesel</i>	75	75	0	
<i>Bellingwedde</i>	94	94	-0	
<i>Bennebroek</i>	77	81	4	
<i>Bergambacht</i>	88	90	1	
<i>Bergeijk</i>	79	78	-1	
<i>Bergen op Zoom</i>	82	77	-5	
<i>Bergen (L)</i>	78	79	0	
<i>Bergen (NH)</i>	83	84	1	
<i>Bergschenhoek</i>	85	123	38	groei
<i>Berkel en Rodenrijs</i>	102	162	60	groei
<i>Berkelland</i>	79	76	-3	
<i>Bernheze</i>	70	69	-1	
<i>Bernisse</i>	77	80	2	
<i>Best</i>	73	70	-3	
<i>Beuningen</i>	70	70	-0	
<i>Beverwijk</i>	85	79	-7	
<i>Binnenmaas</i>	78	79	2	
<i>Bladel</i>	78	76	-2	
<i>Blaricum</i>	74	74	0	
<i>Bleiswijk</i>	78	77	-0	
<i>Bloemendaal</i>	75	74	-0	
<i>Boarnsterhim</i>	84	84	-0	
<i>Bodegraven</i>	76	75	-2	
<i>Boekel</i>	75	74	-1	
<i>Bolsward</i>	93	93	-1	
<i>Borger-Odoorn</i>	87	87	-0	
<i>Borne</i>	72	70	-1	
<i>Borsele</i>	82	81	-2	
<i>Boskoop</i>	84	150	66	artikel-12
<i>Boxmeer</i>	76	75	-1	
<i>Boxtel</i>	75	73	-2	
<i>Breda</i>	85	79	-6	
<i>Breukelen</i>	88	89	1	

<i>gemeentenaam</i>	<i>opgehoogde voorcalculatorische uitname</i>	<i>nacalculatorische uitname</i>	<i>herverdeel effect</i>	<i>toelichting</i>
<i>Brielle</i>	81	83	1	
<i>Bronckhorst</i>	80	76	-3	
<i>Brummen</i>	75	74	-1	
<i>Brunssum</i>	82	79	-4	
<i>Bunnik</i>	71	72	1	
<i>Bunschoten</i>	67	65	-1	
<i>Buren</i>	75	75	-0	
<i>Bussum</i>	84	78	-6	
<i>Capelle aan den IJssel</i>	88	84	-4	
<i>Castricum</i>	72	71	-1	
<i>Coevorden</i>	86	85	-1	
<i>Cranendonck</i>	83	83	-0	
<i>Cromstrijen</i>	79	78	-0	
<i>Cuijk</i>	74	73	-1	
<i>Culemborg</i>	79	77	-2	
<i>Dalfsen</i>	74	73	-1	
<i>Dantumadeel</i>	75	75	0	
<i>De Bilt</i>	76	75	-1	
<i>De Marne</i>	106	105	-1	
<i>De Ronde Venen</i>	78	77	-1	
<i>De Wolden</i>	80	80	-0	
<i>Delft</i>	102	91	-11	
<i>Delfzijl</i>	94	91	-3	
<i>Den Helder</i>	92	87	-5	
<i>Deurne</i>	76	74	-3	
<i>Deventer</i>	82	77	-6	
<i>Diemen</i>	88	84	-4	
<i>Dinkelland</i>	74	74	-0	
<i>Dirksland</i>	80	81	2	
<i>Doesburg</i>	81	82	1	
<i>Doetinchem</i>	77	74	-3	
<i>Dongen</i>	73	71	-2	
<i>Dongeradeel</i>	90	88	-2	
<i>Doorn</i>	91	94	3	
<i>Dordrecht</i>	93	85	-8	
<i>Drechterland</i>	74	76	2	
<i>Driebergen-Rijsenburg</i>	75	74	-1	
<i>Drimmelen</i>	72	72	-0	

<i>gemeentenaam</i>	<i>opgehoogde voorcalculatorische uitname</i>	<i>nacalculatorische uitname</i>	<i>herverdeel effect</i>	<i>toelichting</i>
<i>Dronten</i>	78	76	-1	
<i>Druten</i>	73	72	-1	
<i>Duiven</i>	69	67	-2	
<i>Echt-Susteren</i>	79	78	-0	
<i>Edam-Volendam</i>	81	79	-2	
<i>Ede</i>	78	74	-4	
<i>Eemnes</i>	72	73	1	
<i>Eemsmond</i>	92	90	-2	
<i>Eersel</i>	74	74	-0	
<i>Eijsden</i>	71	71	1	
<i>Eindhoven</i>	90	81	-9	
<i>Elburg</i>	75	75	0	
<i>Emmen</i>	78	77	-2	
<i>Enkhuizen</i>	101	98	-3	
<i>Enschede</i>	85	78	-6	
<i>Epe</i>	77	76	-1	
<i>Ermelo</i>	86	85	-1	
<i>Etten-Leur</i>	76	72	-4	
<i>Ferwerderadiel</i>	88	88	0	
<i>Franekeradeel</i>	86	85	-1	
<i>Gaasterlan-Sleat</i>	99	96	-3	
<i>Geertruidenberg</i>	77	75	-2	
<i>Geldermalsen</i>	77	77	-1	
<i>Geldrop-Mierlo</i>	75	72	-3	
<i>Gemert-Bakel</i>	75	74	-1	
<i>Gennep</i>	83	83	0	
<i>Giessenlanden</i>	82	83	1	
<i>Gilze en Rijen</i>	72	71	-2	
<i>Goedereede</i>	98	99	1	
<i>Goes</i>	88	85	-3	
<i>Goirle</i>	71	70	-1	
<i>Gorinchem</i>	91	87	-4	
<i>Gouda</i>	94	88	-6	
<i>Graafstroom</i>	88	89	1	
<i>Graft-De Rijp</i>	77	80	3	
<i>Grave</i>	76	78	1	
<i>Groenlo</i>	76	73	-3	
<i>Groesbeek</i>	76	76	0	

<i>gemeentenaam</i>	<i>opgehoogde voorcalculatorische uitname</i>	<i>nacalculatorische uitname</i>	<i>herverdeel effect</i>	<i>toelichting</i>
<i>Groningen</i>	109	96	-13	
<i>Grootegast</i>	76	76	1	
<i>Gulpen-Wittem</i>	81	83	1	
<i>Haaksbergen</i>	76	73	-2	
<i>Haaren</i>	75	76	1	
<i>Haarlem</i>	94	83	-12	
<i>Haarlemmerliede c.a.</i>	75	77	3	
<i>Haarlemmermeer</i>	91	116	25	groei
<i>Haelen</i>	77	78	1	
<i>Halderberge</i>	75	74	-1	
<i>Hardenberg</i>	75	74	-1	
<i>Harderwijk</i>	75	73	-3	
<i>Hardinxveld-Giessendam</i>	76	75	-1	
<i>Haren</i>	80	80	-0	
<i>Harenkarspel</i>	79	79	1	
<i>Harlingen</i>	98	95	-4	
<i>Hattem</i>	74	74	1	
<i>Heel</i>	79	81	3	
<i>Heemskerk</i>	76	72	-4	
<i>Heemstede</i>	77	75	-2	
<i>Heerde</i>	74	74	-0	
<i>Heerenveen</i>	84	81	-3	
<i>Heerhugowaard</i>	88	100	12	groei
<i>Heerlen</i>	89	84	-5	
<i>Heeze-Leende</i>	78	78	0	
<i>Heiloo</i>	73	72	-1	
<i>Helden</i>	76	73	-2	
<i>Hellendoorn</i>	73	72	-2	
<i>Hellevoetsluis</i>	76	73	-3	
<i>Helmond</i>	79	74	-5	
<i>Hendrik-Ido-Ambacht</i>	73	72	-1	
<i>Hengelo (O)</i>	81	76	-5	
<i>Het Bildt</i>	88	88	0	
<i>Heumen</i>	70	70	0	
<i>Heusden</i>	72	70	-2	
<i>Heythuysen</i>	77	77	-0	
<i>Hillegom</i>	77	75	-3	
<i>Hilvarenbeek</i>	76	75	-1	

<i>gemeentenaam</i>	<i>opgehoogde voorcalculatorische uitname</i>	<i>nacalculatorische uitname</i>	<i>herverdeel effect</i>	<i>toelichting</i>
<i>Hilversum</i>	85	78	-7	
<i>Hof van Twente</i>	78	77	-1	
<i>Hoogeveen</i>	78	75	-3	
<i>Hoogezand-Sappemeer</i>	85	81	-3	
<i>Hoorn</i>	87	84	-3	
<i>Horst aan de Maas</i>	78	77	-1	
<i>Houten</i>	89	118	29	groei
<i>Huizen</i>	75	71	-4	
<i>Hulst</i>	89	87	-2	
<i>Hunsel</i>	79	79	0	
<i>IJsselstein</i>	75	72	-3	
<i>Jacobsvoude</i>	77	79	1	
<i>Kampen</i>	79	75	-4	
<i>Kapelle</i>	78	78	0	
<i>Katwijk</i>	73	69	-4	
<i>Kerkrade</i>	83	79	-4	
<i>Kessel</i>	84	86	2	
<i>Kollumerland c.a.</i>	82	82	0	
<i>Korendijk</i>	78	80	2	
<i>Krimpen aan den IJssel</i>	79	77	-2	
<i>Laarbeek</i>	71	71	-0	
<i>Landerd</i>	73	73	-0	
<i>Landgraaf</i>	77	75	-2	
<i>Landsmeer</i>	84	86	2	
<i>Langedijk</i>	69	68	-1	
<i>Laren</i>	77	77	-1	
<i>Leek</i>	77	75	-1	
<i>Leerdam</i>	79	78	-1	
<i>Leersum</i>	78	80	2	
<i>Leeuwarden</i>	97	89	-9	
<i>Leeuwarderadeel</i>	76	77	2	
<i>Leiden</i>	97	86	-11	
<i>Leiderdorp</i>	79	76	-3	
<i>Leidschendam-Voorburg</i>	86	79	-7	
<i>Lelystad</i>	83	133	50	artikel-12
<i>Lemsterland</i>	88	86	-2	
<i>Leusden</i>	71	69	-1	
<i>Liemeer</i>	87	90	3	

<i>gemeentenaam</i>	<i>opgehoogde voorcalculatorische uitname</i>	<i>nacalculatorische uitname</i>	<i>herverdeel effect</i>	<i>toelichting</i>
<i>Liesveld</i>	82	84	1	
<i>Lingewaal</i>	81	84	2	
<i>Lingewaard</i>	70	69	-1	
<i>Lisse</i>	75	73	-3	
<i>Lith</i>	78	78	0	
<i>Littenseradiel</i>	93	92	-0	
<i>Lochem</i>	82	80	-2	
<i>Loenen</i>	82	84	3	
<i>Loon op Zand</i>	72	71	-1	
<i>Lopik</i>	87	85	-2	
<i>Loppersum</i>	92	93	1	
<i>Losser</i>	74	73	-0	
<i>Maarn</i>	80	84	4	
<i>Maarssen</i>	73	71	-2	
<i>Maasbracht</i>	76	76	1	
<i>Maasbree</i>	71	71	0	
<i>Maasdonk</i>	70	71	0	
<i>Maasdriel</i>	74	73	-1	
<i>Maassluis</i>	82	79	-3	
<i>Maastricht</i>	89	82	-7	
<i>Margraten</i>	78	79	1	
<i>Marum</i>	77	78	1	
<i>Medemblik</i>	103	102	-1	
<i>Meerlo-Wanssum</i>	80	80	0	
<i>Meerssen</i>	72	72	1	
<i>Meijel</i>	76	77	1	
<i>Menaldumadeel</i>	75	76	1	
<i>Menterwolde</i>	78	79	1	
<i>Meppel</i>	82	79	-3	
<i>Middelburg</i>	89	85	-4	
<i>Middelharnis</i>	78	77	-1	
<i>Midden-Delfland</i>	82	78	-4	
<i>Midden-Drenthe</i>	85	84	-1	
<i>Mill en Sint Hubert</i>	75	75	-0	
<i>Millingen aan de Rijn</i>	73	75	2	
<i>Moerdijk</i>	83	80	-3	
<i>Montferland</i>	74	72	-2	
<i>Montfoort</i>	75	76	1	

<i>gemeentenaam</i>	<i>opgehoogde voorcalculatorische uitname</i>	<i>nacalculatorische uitname</i>	<i>herverdeeld effect</i>	<i>toelichting</i>
<i>Mook en Middelaar</i>	73	75	2	
<i>Moordrecht</i>	76	78	2	
<i>Muiden</i>	82	85	3	
<i>Naarden</i>	79	78	-1	
<i>Neder-Betuwe</i>	68	68	-0	
<i>Nederlek</i>	81	82	0	
<i>Nederweert</i>	78	76	-2	
<i>Neerijnen</i>	81	81	-0	
<i>Niedorp</i>	82	84	2	
<i>Nieuw-Lekkerland</i>	72	74	2	
<i>Nieuwegein</i>	78	74	-4	
<i>Nieuwerkerk aan den IJssel</i>	76	75	-1	
<i>Nieuwkoop</i>	80	81	1	
<i>Nijefurd</i>	108	105	-3	
<i>Nijkerk</i>	71	69	-2	
<i>Nijmegen</i>	89	80	-9	
<i>Noord-Beveland</i>	122	124	1	
<i>Noordenveld</i>	83	82	-0	
<i>Noorder-Koggenland</i>	85	87	2	
<i>Noordoostpolder</i>	83	81	-3	
<i>Noordwijk</i>	84	81	-3	
<i>Noordwijkerhout</i>	77	77	-1	
<i>Nuenen c.a.</i>	69	68	-1	
<i>Nunspeet</i>	73	72	-1	
<i>Nuth</i>	72	73	1	
<i>Obdam</i>	76	78	2	
<i>Oegstgeest</i>	75	73	-2	
<i>Oirschot</i>	84	85	0	
<i>Oisterwijk</i>	74	73	-1	
<i>Oldebroek</i>	71	71	-0	
<i>Oldenzaal</i>	77	74	-3	
<i>Olst-Wijhe</i>	76	77	0	
<i>Ommen</i>	87	86	-1	
<i>Onderbanken</i>	74	76	2	
<i>Oosterhout</i>	78	74	-4	
<i>Oostflakkee</i>	85	85	-0	
<i>Ooststellingwerf</i>	82	82	-0	
<i>Oostzaan</i>	83	84	1	

<i>gemeentenaam</i>	<i>opgehoogde voorcyclatorische uitname</i>	<i>nacalculatorische uitname</i>	<i>herverdeel effect</i>	<i>toelichting</i>
<i>Opmeer</i>	78	78	1	
<i>Opsterland</i>	79	79	0	
<i>Oss</i>	78	73	-5	
<i>Oud-Beijerland</i>	72	71	-1	
<i>Oude IJsselstreek</i>	76	74	-2	
<i>Ouder-Amstel</i>	85	85	0	
<i>Ouderkerk</i>	88	88	0	
<i>Oudewater</i>	90	91	1	
<i>Overbetuwe</i>	70	70	-0	
<i>Papendrecht</i>	78	76	-2	
<i>Pekela</i>	82	81	-1	
<i>Pijnacker-Nootdorp</i>	93	133	40	groei
<i>Purmerend</i>	81	77	-4	
<i>Putten</i>	72	70	-2	
<i>Raalte</i>	75	73	-1	
<i>Reeuwijk</i>	86	86	0	
<i>Reiderland</i>	103	102	-1	
<i>Reimerswaal</i>	83	82	-2	
<i>Renkum</i>	77	77	-0	
<i>Renswoude</i>	74	76	2	
<i>Reusel-De Mierden</i>	76	75	-1	
<i>Rheden</i>	79	77	-2	
<i>Rhenen</i>	73	73	-1	
<i>Ridderkerk</i>	82	80	-3	
<i>Rijnsburg</i>	70	67	-3	
<i>Rijnwaarden</i>	72	73	1	
<i>Rijnwoude</i>	75	76	1	
<i>Rijssen-Holten</i>	72	70	-3	
<i>Rijswijk</i>	90	82	-8	
<i>Roerdalen</i>	80	82	2	
<i>Roermond</i>	88	83	-5	
<i>Roggel en Neer</i>	77	77	0	
<i>Roosendaal</i>	79	74	-4	
<i>Rotterdam</i>	109	108	-1	
<i>Rozenburg</i>	73	73	-0	
<i>Rozendaal</i>	97	106	9	
<i>Rucphen</i>	73	72	-1	
<i>Sassenheim</i>	77	75	-2	

<i>gemeentenaam</i>	<i>opgehoogde voorcalculatorische uitname</i>	<i>nacalculatorische uitname</i>	<i>herverdeel effect</i>	<i>toelichting</i>
<i>Schagen</i>	83	82	-1	
<i>Scheemda</i>	84	84	-0	
<i>Schermer</i>	94	95	2	
<i>Scherpenzeel</i>	69	69	1	
<i>Schiedam</i>	100	89	-11	
<i>Schiermonnikoog</i>	243	230	-14	
<i>Schijndel</i>	72	70	-2	
<i>Schinnen</i>	70	72	2	
<i>Schoonhoven</i>	84	85	1	
<i>Schouwen-Duiveland</i>	103	101	-1	
<i>Sevenum</i>	79	79	0	
<i>Simpelveld</i>	73	95	22	artikel-12
<i>Sint-Michielsgestel</i>	69	69	0	
<i>Sint-Oedenrode</i>	73	72	-1	
<i>Sint Anthonis</i>	80	79	-1	
<i>Sittard-Geleen</i>	81	77	-4	
<i>Skarsterlan</i>	82	81	-2	
<i>Sliedrecht</i>	85	83	-3	
<i>Slochteren</i>	82	82	1	
<i>Sluis</i>	108	108	0	
<i>Smallingerland</i>	80	77	-3	
<i>Sneek</i>	86	82	-4	
<i>Soest</i>	78	75	-3	
<i>Someren</i>	73	72	-1	
<i>Son en Breugel</i>	75	74	-1	
<i>Spijkenisse</i>	81	76	-4	
<i>Stadskanaal</i>	82	80	-2	
<i>Staphorst</i>	75	74	-1	
<i>Stede Broec</i>	76	76	-0	
<i>Steenbergen</i>	81	80	-1	
<i>Steenwijkerland</i>	87	86	-1	
<i>Stein</i>	72	71	-1	
<i>Strijen</i>	85	86	1	
<i>Swalmen</i>	78	79	1	
<i>Ten Boer</i>	84	85	1	
<i>Ter Aar</i>	75	77	2	
<i>Terneuzen</i>	85	83	-3	
<i>Terschelling</i>	136	132	-4	

<i>gemeentenaam</i>	<i>opgehoogde voorcalculatorische uitname</i>	<i>nacalculatorische uitname</i>	<i>herverdeel effect</i>	<i>toelichting</i>
<i>Texel</i>	120	117	-3	
<i>Tholen</i>	85	85	-0	
<i>Thorn</i>	89	98	9	
<i>Tiel</i>	78	75	-3	
<i>Tilburg</i>	86	77	-9	
<i>Tubbergen</i>	71	70	-1	
<i>Twenterand</i>	70	69	-1	
<i>Tynaarlo</i>	80	80	0	
<i>Tytsjerksteradiel</i>	78	78	-0	
<i>Ubbergen</i>	81	83	3	
<i>Uden</i>	77	73	-4	
<i>Uitgeest</i>	72	73	1	
<i>Uithoorn</i>	81	81	-1	
<i>Urk</i>	66	64	-2	
<i>Utrecht</i>	95	97	2	
<i>Vaals</i>	88	89	1	
<i>Valkenburg aan de Geul</i>	78	79	1	
<i>Valkenburg (ZH)</i>	72	74	2	
<i>Valkenswaard</i>	78	75	-3	
<i>Veendam</i>	83	80	-3	
<i>Veenendaal</i>	73	68	-5	
<i>Veere</i>	96	96	0	
<i>Veghel</i>	75	71	-4	
<i>Veldhoven</i>	74	70	-4	
<i>Velsen</i>	78	73	-4	
<i>Venhuizen</i>	85	85	0	
<i>Venlo</i>	84	78	-6	
<i>Venray</i>	80	77	-3	
<i>Vianen</i>	77	76	-0	
<i>Vlaardingen</i>	93	85	-8	
<i>Vlagtwedde</i>	92	91	-1	
<i>Vlieland</i>	205	193	-12	
<i>Vlissingen</i>	91	85	-6	
<i>Vlist</i>	91	92	1	
<i>Voerendaal</i>	73	74	1	
<i>Voorhout</i>	69	67	-1	
<i>Voorschoten</i>	75	73	-2	
<i>Voorst</i>	77	77	-1	

<i>gemeentenaam</i>	<i>opgehoogde voorcalculatorische uitname</i>	<i>nacalculatorische uitname</i>	<i>herverdeel effect</i>	<i>toelichting</i>
<i>Vught</i>	83	81	-2	
<i>Waalre</i>	71	71	1	
<i>Waalwijk</i>	76	73	-4	
<i>Waddinxveen</i>	80	78	-2	
<i>Wageningen</i>	85	81	-4	
<i>Warmond</i>	88	90	2	
<i>Wassenaar</i>	80	78	-1	
<i>Waterland</i>	85	85	1	
<i>Weert</i>	82	78	-4	
<i>Weesp</i>	86	83	-3	
<i>Werkendam</i>	72	71	-0	
<i>Wervershoof</i>	89	88	-0	
<i>West Maas en Waal</i>	78	77	-1	
<i>Wester-Koggenland</i>	84	85	1	
<i>Westerveld</i>	92	93	1	
<i>Westervoort</i>	68	68	0	
<i>Westland</i>	75	70	-4	
<i>Weststellingwerf</i>	86	84	-2	
<i>Westvoorne</i>	90	91	1	
<i>Wierden</i>	70	70	-1	
<i>Wieringen</i>	88	85	-3	
<i>Wieringermeer</i>	91	89	-2	
<i>Wijchen</i>	72	70	-2	
<i>Wijdmeren</i>	76	76	0	
<i>Wijk bij Duurstede</i>	71	70	-1	
<i>Winschoten</i>	90	120	30	artikel-12
<i>Winsum</i>	83	86	3	
<i>Winterswijk</i>	81	78	-4	
<i>Woensdrecht</i>	80	80	0	
<i>Woerden</i>	81	79	-2	
<i>Wognum</i>	78	80	3	
<i>Wormerland</i>	77	76	-1	
<i>Woudenberg</i>	71	72	0	
<i>Woudrichem</i>	76	77	1	
<i>Wunseradiel</i>	103	100	-3	
<i>Wymbritseradiel</i>	86	86	0	
<i>Zaanstad</i>	85	80	-5	
<i>Zaltbommel</i>	77	76	-1	

<i>gemeentenaam</i>	<i>opgehoogde voorcalculatorische uitname</i>	<i>nacalculatorische uitname</i>	<i>herverdeel effect</i>	<i>toelichting</i>
<i>Zandvoort</i>	87	86	-2	
<i>Zederik</i>	81	82	1	
<i>Zeevang</i>	97	98	1	
<i>Zeewolde</i>	78	78	-0	
<i>Zeist</i>	83	79	-4	
<i>Zevenaar</i>	77	75	-3	
<i>Zevenhuizen-Moerkapelle</i>	82	83	1	
<i>Zijpe</i>	109	113	3	
<i>Zoetermeer</i>	80	75	-6	
<i>Zoeterwoude</i>	84	85	0	
<i>Zuidhorn</i>	80	81	1	
<i>Zundert</i>	76	76	-0	
<i>Zutphen</i>	85	80	-4	
<i>Zwartewaterland</i>	73	72	-1	
<i>Zwijndrecht</i>	82	79	-4	
<i>Zwolle</i>	84	78	-5	

